

Väike saladus internetis võib viia suurte jamadeni lk 3

Laitse kandi leidur Liivi patenteeris aksessuaari, mis hoiab kingakannad kriimuvabad lk 5

Laagri tüdruk Arida võitles välja bikiinifitnessi maailmameistri-tiitli lk 8-9

NR 1 JAANUAR 2019

Saue

Valdus

KOHALIK LEHT KOHALIKUST ELUST JA OLUST

Riisiperre kavandatakse 2,5 miljoni eurose investeeringuga teenustekompleksi

2020. aastaks valmib uus nelja rühmaga lasteaia ja halduskeskuse-kultuurimaja juurdeehitusena, ka praegune hoonekompleks kaasajastatakse.

ANNE-LY SUMRE
leht@sauevald.ee

Riisiperes pakutakse tänä avalikku kultuuri- ja haridusteenust kolmes majas, millest üks – koolimaja – on üsna värskest valminud, samas kui halduskeskuse-kultuurimaja hoone ja lasteaed vajavad kapitaalset remonti.

Vallamaja haldusosakonna juht Silver Libe tõdeb, et tellitud ehitus-eksperdi järgi on lasteaia praegune maja ehituslikult väga nukras seisus: maapind on vajunud, ei vasta kaasaegsetele ehitusnõuetele, suur osa hoonest on aastaid kasutusest väljas, sest ei vasta tänastele vajadustele. Ka halduskeskus vajab rekonstrueerimist, aga selle seisukord on oluliselt parem.

„Vana lasteaia rekonstrueerimine ei annaks hinnavõitu, küll aga jääks alles vana maja oma ruumiprogrammi ja põhikonstruktsioonide risikiga,“ selgitab Libe. Ta nendib, et algselt oli küll just vana rekonstrueerimine plaanis, aga täiendavate eksperdiide tulemusel kujunes teine seisukoht. Libe sõnul on põhjaliku alternatiivide analüüsi tulemusel jõutud arusaamisele, et teenuste koondamine ühte kohta ning kahe kaasaegsetele nõuetele vastava hoone (koolimaja ja uus teenustekeskus) majandamine on piirkonna elanike arvu arvestades parim alternatiiv.

Keskus suureneb, teenused laienevad
Uue lasteaia korpus ehitamisega halduskeskuse juureehitusena saab alevik ühe tänapäevase keskuse, kus on sama katuse all mit-

med teenused käepäraselt koos. „See on kaasaegne lähenemine teenuste korraldamise Riisiperre mõttu väikeasulate puhul, lahendusi on käidud uurimas ka naabrite juures Skandinaavias,“ kinnitab Libe. Hoonesse paigaldatakse ka lift, et tagada kõigile ligipääs mõlemale korrusele.

Lasteaed (juurde ehitatav osa ca 600 m²)

Lasteaia juurdeehitus tehakse kirikaia pargi suunal kahekorruselisena, mõlemal kaks rühmakompleksi, lisaks loovustuba, kabinetid juhatajale ja logopeedi. Lasteaiale tehakse eraldi sissekäik ja mänguväljakud.

Noortetuba (50 m²)

Noortetuba saab ruumid osaliselt praeguse vallamaja teise korruse kabinettide asemele, ka siin rajatakse sõltumatu sissepääs.

Halduskeskus (80 m²)

Halduskeskuse teisele korrusele on planeeritud edaspidigi koht vallamaja ametnikele – avatud kontor 6-9 töötajale, paar vastuvõtu-/koosolekuruumi.

Köögihoone (ca 100 m²)

Nissi piirkonna haridus- ja tervishooldus- ja sotsiaalteenuste keskusele, mis suudab toitu valmistada maksimaalselt 430 põhikooliõpilasele ja 168 lasteaialapselisele, ruumid on planeeritud halduskeskuse osa esimesele korrusele. Siia tuuakse üle ka lasteaia hiljuti ehitatud uue korruse köögi- ja söögivaru.

Riisiperre raamatukogu/avatud kaugtöökeskus (ca 230 m²)

Praegune raamatukogu laieneb endise volikogu saali alale, millest kujun-

22. jaanuaril kell 18 Riisiperre kultuurimajas AVALIK ARUTELU Riisiperre halduskeskuse, lasteaia, noortekeskuse ja kultuurimaja arenduste teemal

datakse avatud lugemis- ja kaugtööala koos nõupidamisruumiga. Sealt saab edasi minna juba raamatute hoidla poolele. Avatud ala kujundatakse selliselt, et seal saab korraldada ka üritusi, kogukonna kohtumisi.

Kultuurikeskus (ca 230 m²)

Suures plaanis säilitab kultuurikeskuse pool oma senise olemuse ja võimalused. Kultuurikeskuse suure saali ruumiprogrammi muudetakse osaliselt kahekihiliseks. Saali tagumine osa eraldatakse väikse spordisaali tarbeks, aga sama spordisaali peal teisel tasandil jätkub saaliosa

n-õ rõduna. Saal mahutab teatrifestiivis on kokku umbes 200 inimest. Saalid on planeeritud riskisutusse lasteaia poolega – päevasel ajal mudilaste päralt, õhtusel ajal kontserdid/peod/huviringid. Spordisaali juurde valmib eraldi pesemiskompleks.

„Hoone juurde rajame ka mänguväljakud, seda nii lasteaeda silmas pidades kui ka eraldi piirkonna lastele avalikuks kasutuseks. Kavas on rajada ka umbes 50 parkimiskohta,“ lubab Libe.

Vana lasteaia majas saatus
Mis peale 2020. aastat, kui lasteaed on kolunud uude hoonesse, juhtub vana

majaga, on raske ennustada. Praegu vallavalitsusel konkreetsed plaane pole ja hetkel otsitakse investorit ning koostööd erasektoriga avalike huvide kinnistu kasutusele võtmiseks. „Suure tõenäosusega ei hakka vald olemasolevat hoonet osaliselt või tervikuna rekonstrueerima. Aga kui kinnistu on tervikuna vaba ja kasutusotstarbeid ei pea kombineerima, annab see tulevikus avaramad võimalused uue kasutuse leidmisel,“ leiab Libe.

Avalik arutelu kohalikele elanikele
Tööprotsessi käigus on plaane ja ideid nii mõnelgi

ARVAMUS

Riisiperre lasteaed on ehitatud 1979. aastal. Kuna tolleaegne ehituskvaliteet ja tänased vajadused ei ühti, on juba ammu vajadus uue lasteaia ehitamise järele. Ratsionaalsuse huvides on uue lasteaia ehitus planeeritud kultuuri- ja vallamaja külge. Planeeritav asukoht annab võimaluse kasutada kultuurimaja saale ja viib lapsed lähemale raamatukogule. Täiendavate kohustustena uude kohta ehitamisel on näiteks mänguväljaku uuemate atraktsioonide ja köögi kolimine.

Katrin Õisma,
Riisiperre lasteaia direktor

korral tutvustatud ja tagasisidet küsitud ka otseselt asjasse puutuvatelt inimestelt. Nii oli kohtumine kultuurikeskuse ja halduskeskuse inimestega ning haridus- ja tervishooldus- ja sotsiaalteenuste juhtidega, teine kohtumine lasteaia töötajatega ja hoolekogu esindajatega. Nüüd jaanuaris on planeeritud suurem avalik arutelu, kus kõik kohalikud on oodatud arvama ja mõtteid vahetama.

Volikogu istungil 27. detsembril

1. Saue valla 2019. aasta eelarve vastuvõtmine I lugemine
2. Lisatasu määramine vallavalitsuse liikmetele
3. Saue valla korraldatava elutähtsa teenuse kirjeldus ja toimepidevuse nõuded
4. Vallavara otsustuskorras tasu eest võõrandamine
5. Nõudest loobumine
6. Volituste andmine läbirääkimiste pidamiseks ja lepingu sõlmimiseks AS-ga Eesti Liinirongid Saue valla elanikele soodsama rongisõidu võimaldamiseks
7. Nõusoleku andmine pikaajalise finantskohustuse võtmiseks ja riigihanke korraldamiseks
8. Harju maakonna arengustrateegia 2035+ heakskiitmine
9. Saue Linnavolikogu 26. aprilli 2017. a otsuse nr 172 „Saue linna Rani-2 maa-ala detailplaneeringu algatamine ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamata jätmise“ kehtetuks tunnistamine
10. Saue valla laste ja noorte huvitegevuse toetamise kord erahuvikoolides ja spordiklubides II lugemine
11. Saue valla 2017. ja 2018. aasta huvihariduse ja huvitegevuse kava kinnitamine
12. Saue valla koolieelsete lasteasutuste õpetajate töötasu alammäära kehtestamine

Koduse lapse toetus on 130 eurot kuus

Eelmises Saue Valduris avaldati Saue valla sotsiaaltoetuste maksimise tingimused ja piirsummad. Ekslikult oli märgitud koduse lapse toetuse summaks 140 eurot kuus. Õige toetuse summa on 130 eurot kuus. Küsimused koduste laste toetuste kohta palume saata info@sauevald.ee või helistada haridus- ja tervisedendusspetsialistile Anne Vainule tel 529 1462.

Saue Valduri

Ilmub kaks korda kuus ja toimetatakse tasuta kõiki- desse postkastidesse üle valla. Lisaks on leht saadaval vallamajas, halduskeskustes ja kultuurimajades. Tiraaž 10 000. / **Toimetuse:** Saue Vallavalitsus Tule tn 7, Saue linn 76505, Saue vald, Harjumaa / **tel:** 654 1156, 525 4146 / **e-posti aadress:** leht@sauevald.ee / Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja selguse huvi- des sisu lühendada. / **Reklaam:** reklaam@sauevald.ee. / **Reklaami hinnakiri:** www.sauevald.ee/vallaleht. / **Trükk:** Printall AS, Tala 4, Tallinn. / **Kojukanne:** Omniva.

Kuidas rahast saab kultuur

On heaks tavaks saanud avalikustada aasta alguse vallalehes kultuuritoe- tuste saajad. 2018. aasta sügisel võttis volikogu vastu uue määruse, mille alusel asumiseltsidele tegevustoetusi ja kultuurivaldkonnale laiemalt projekti- toetusi jagatakse.

KAIJA VELMET
kultuuritööjuht

Tabelis olevate numbrite juurde tuleb kindlasti kohe öelda, et väga keeruline on tömmata joont kultuuri ja muu raha vahele, kuna omamoodi kultuuriraha on ju ka külaseltsile antav investeeringutoetus või talgutoetus või ka see, et raamatukogud on avatud ja hästi komplekteeritud kou-

dega. Samuti see, et töötavad kultuurikeskused Laagris, Haibas, Riisiperes, Turbas ja Saue linnas huvikeskus ning koolides käivad esinemas Eesti tippmuusikud. Siinses tabelis on kirjas vaid küla- keskuste tegevustoetused ja projektitoetused.

Kuna Saue valla rahakotis on meie kõigi raha, siis jagatakse seda kultuuriprojektide vahel väga läbimõeldult ja vastavalt kehtivatele

kordadele. Kultuuri rahastamine käib peamiselt ühe õigusakti alusel ja selleks on möödunud aasta septembri lõpus vastu võetud „Saue valla asumiseltside ning kogukondlike ühistevõetuste eraldamise tingimused ja kord“. Pealkiri on pikk ja samuti kordise, kuid samas on kõik, mis seal kirjas, selge ja loogiline. Nimelt on selles pika nimega korras kirjas, millistel alustel Saue vallas tegutsevatele mittetulundusühingutele, sihtasutustele ja eraisikutele tegevus- ja projektitoetusi jagatakse.

Igal külal või tõmbe- keskusel on võimalik saada vallalt **tegevustoetust**. Tegevustoetuse summa sõltub sellest, kas ollakse I, II või III tasandi piirkondlik asum, mis omakorda sõltub suu- resti elanike arvust. Samuti kaetakse vallaelarvest selt-

simaja või külakeskuse ruu- mide ülalpidamiskulud, kui hoone või ruumid kuuluvad vallale või on sõlmitud pi- kaaegne avaliku kasutamise leping. Esimese tasandi piir- kondlike asumite (Kaasiku, Ääsmäe, Vanamõisa, Hüü- ru) tegevustoetuse summas on ka 1,5 ametikoha töötasu (kultuuritöötaja ja abitöö- jõud). Ning tegevustoetuse osaks on ka n-õ vaba raha oma piirkonna sündmuste korraldamiseks ja see sum- ma sõltub otseselt külaelani- ke arvust, kes on Saue valda sisse kirjutatud.

Lisaks tegevustoetusele on võimalik taotleda ka **projek- titoetust**. Projektitoetust võib MTÜ, SA või eraisik küsida mitmele eri projekti- le, kuid *summa summarum* on ühel taotlejal projektioe- tusi võimalik saada kalend- riaastas 3200 euro eest.

Lisaks kultuuriprojek-

tidele, mis siin nimekirjas kajastatud, on eelarves ka raha ülevallaliste ürituste/et- tevõtmiste korraldamiseks, nt Saue valla laululapse kon- kurss, Kogukonnatelgi kor- raldamiskulud, sügisjooks, valla rattaretk jms. Ka keha- kultuur on kultuuri osa ning Saue vald toetab 2019. aastal noori andekaid sportlasi kokku kuni 30 000 euroga.

Ikka juhtub nii, et hea idee võib tulla üleöö ning et ka selliseid ettevõtmisi toetada, on võimalik aastaringselt taotleda ühekordset toetust, mille ülempiiriks on 1600 eurot projekti kohta.

Selge on ka see, et raha ja tabel ise kultuuri ei tee. Kuidas tabelis olevad numbrid kultuurielamuseks muutuvad, saame loodetavasti kõik omal nahal kogeda.

Põnevad ja kultuurset aastat!

TAOTLEJA	TAOTLUSE SISU	TOETUS
TEGEVUSTOETUS		
ELLAMAA KÜLAARENDUSKESKUS	külaseltsi tegevustoetus	13400
HÜÜRU KÜLASELTS	külaseltsi tegevustoetus	49700
KIIA KÜLA NOORTEKESKUS	külaseltsi tegevustoetus	1300
KOIDU KÜLASELTS	külaseltsi tegevustoetus	7000
KOPPELMAA KÜLA SELTS	külaseltsi tegevustoetus	960
LAITSE SELTSIMAJA	Kaasiku ja osaliselt Laitse küla tegevustoetus	58000
LEHETU KÜLASELTS	külaseltsi tegevustoetus	17000
MAIDLA KÜLASELTS	Maidla ja Pärinurme külade tegevustoetus	18900
RUILA MÕIS	Ruila piirkonna külade - Pohla, Ruila, Allika, Metsanurga ja osaliselt Laitse - tegevustoetus	20890
SAUE-JÕGISOO HARIDUSSELTS	külaseltsi tegevustoetus	22000
TUULA TUTULUS	Tuula ja Pällu külade tegevustoetus	18000
VALINGU JA AILA KÜLASELTS	Valingu ja Aila külade tegevustoetus	13300
VANAMÕISA KÜLA	külaseltsi tegevustoetus	49400
ÄÄSMÄE KÜLAKOGU	Ääsmäe ja Tagametsa külade tegevustoetus	42500
MUUSIKA KÜLA	külaseltsi tegevustoetus	960
ÄÄSMÄE KULTUURI JA SPORDI SA	SA tegevustoetus Ääsmäe piirkonna noorsootöö ja huvitegevuse korraldamiseks	34000
RAHVASPODIKLUBI KUUSE	spordiklubi tegevustoetus	18000
MUUSIKASELTS NISSI TROLLID	tegevustoetus huvihariduse korraldamiseks Turba ja Riisipere piirkonnas	63816
SPORT		
MTÜ AKROPESA	Saue valla I akrobaatikafestival "Akro festival"	1600
MTÜ HARJU JALGPALLIKOOL	rahvusvaheline noorte jalgpalliturniir SpringCup 2019, linnalaagrid 2003-2014 sündinud lastele	3200
MTÜ KERNU KADAKAS	Kernu staadionimuru kevadine hooldusremont	2704
MTÜ LAAGRI TENNISEKOOL	Saue valla sisemeistrivõistlused tennisel märtsis 2019	1200
MTÜ SAUE JALGPALLIKLUBI	Saue jalgpalliklubi esindusmeeskonna 2019. a Eesti jalgpalli meistrivõistluste III liiga registreerimismaks	960
MTÜ SAUE JALGPALLIKLUBI	Saue rannajalgpalli meeskonna 2019. a Eesti meistrivõistluste registreerimistasu meistriliiga arvestuses	2100
MTÜ SAUE TAMMED	Saue Tammede klubilise tegevuse ja klubiliikmete võistlusspordi toetamine	3200
EAKATE ÜHENDUSED, INVAÜHING		
MTÜ HÜÜRU SÜGISKULD	Hüüru piirkonna (sh Vatsla küla) eakate ühenduse tegevus	3000
MTÜ NISSI VALLA PENSIONÄRIDE ÜHENDUS	Riisipere ja Turba piirkonna eakate ühenduse tegevus	3000
MTÜ EAKATE NAISTE SELTS PIHLAMARI	Laagri piirkonna eakate ühenduse tegevus	3000
MTÜ ÄÄSEMÄ PENSIONÄRIDE ÜHENDUS SÜGIS	Ääsmäe ja Valingu piirkonna eakate ühenduse tegevus	3000
MTÜ SAUE LINNA INVAÜHING	Invaühingu tegevus 2019. a	3200
RAHVAKULTUUR		
MTÜ RAHVATANTSUSELTS LAAGRI LEEGID	Juhendaja töötasu osaline katmine	3200
MTÜ SAUE VALLA MÄNGUTEATER	Harrastusteatri lavastaja töötasu ja etenduste väljatoomisega seotud kulud	1850
MTÜ WANNAMOISA SEGAKOOR	Koori juhendajate 9 kuu töötasu osaliseks katmine	3200
PIRET KUNTS	Ääsmäe laste- ja neiduderühmade osalemine Tallinna Võimlemispeol, neiduderühmade osalemine laulu- ja tantsupeol „Minu arm“, ettevalmistus 2020. aasta maakondlikeks ning üleriigilisteks üritusteks	3200
MTÜ ÄÄSMÄE RAHVATANTS	Rahvarõivaste valmistamine Ääsmäe uuele naisrahvatantsurühmale	3200
LASTELAAGRID		
MTÜ HÜÜRU KÜLASELTS	Koolivaheaja lastelaagrid Hüürus	2500
MTÜ SAUE AUTOKLUBI	Päevaalaager "Seiklused Kurruruvutisaarel", kolm vahetust	2000
JONEL PÖLD	Saue valla ööbimisega lastelaagri korraldamine 30.06.-05.07.2019 Koppelmaal Endla talus	2960
MTÜ KULTUURI, HARIDUSE JA SPORDI SELTS	Päevane vabaõhulaager „Augustitreff“ 5.-9. august 2019 Vanamõisa vabaõhukeskuses	2000
MTÜ LAAGRI TENNISEKOOL	6 laste linnalaagrit 2019. a suvel	2000
MTÜ SAUE TENNISEKLUBI	Saue tenniseklubi õpilaste suvelaager Hiiumaal 29.07.-9.08.2019	780
MTÜ PERE HEAKS	Tänavakultuuri 5-päevane linnalaager Laagris	3200
MUU		
MTÜ LAAGRI KOGUKOND	Piirkondliku tehnikaürituse-robotikavõistluse Laagri Robocity 2019 korraldamine 18.05.2019 Laagri koolis	3200
MTÜ HARJUMAA NOORTE PUHKPILLIORKESTER	Saue noorte osalemine XVII rahvusvahelisel noorte rütmimuusikafestivalil Visioon ja XXII loomingu - ja improvisatsioonipäevade õpitubades 2019. aastal	2000
MTÜ KULTUURISELTS NISSI SÄRTS	Saori telgede rentimine ja töötubade korraldamine	1600
MTÜ RATSACLUBI RUILA TALL	Mitmepäevase rahvusvahelise ratsutamise võistluse Ruila Derby 2019 korraldamine	3200
MTÜ TÖÖSOPPE ÜHING	Matemaatikatunni korraldamine ettevõttes Laagri Kooli ja Ääsmäe põhikooli õpilastele	900
MTÜ VANAMÕISA KÜLA	Vanamõisa Jõulumaa korraldamine 8 päeva vältel ning Ööjõulumaa korraldamine	3200
MTÜ RIISIPERE KULTUURISELTS	• Nissi Kihelkonna rahvariie õpitoad • Lääne-Lätimaa külastus suurperedele ja puuetega inimestele • koostöös Eesti Kontserdiga orelifestivali korraldamine Nissi Maarja kirikus	1300

Väike saladus internetis võib viia suurte jamadeni

Möödunud sügisel avaldas sauevallakas Diana Poudel raamatu turvalisest internetist ja korraldas koolides kümneid koolitusi. Vähemalt pooled, enamasti rohkemadki koolitustel osalenutest põhikooli noortest kinnitasid, et on saatnud privaatse sõnumiga infot, mida nad avalikult ei jagaks. See on teema, mis vajab järjepidevalt vanemate tähelepanu ja noortega sel teemal suhtlemist, soovib Diana Poudel.

DIANA POUDEL
sauevallakas, IT-koolitaja

Mõni aeg tagasi satusin kuulma paari Laagri kooli õpilase vestlust teemal, kas tuleks üks ühine tuttav internetis blokeerida või mitte. Kuna tihti on selline tuttavate blokeerimine märk, et tegemist on küberkiusamisega, otsustasin vestlusesse sekkuda ja uurida, mis sunnib selliseid meetmeid kasutusele võtma. Selgus, et see tuttav oli noortelt eelmisel õhtul soovitud saada miskit, mida nad nimetasid „selleks, mida sa oma raamatus keelad kindlasti jagada“. Mul läks mõni hetk aega, et taibata, et viidatakse alastipildile või *nude*le, nagu noored seda ise nimetavad.

Ja kuigi õnneks need noored isegi ei kaalunud selle soovi täitmist, läks mul ikkagi ohutuli peas põlema. Meenus kohe kaks lugu, mis samuti sisaldavad selliseid märksõnu nagu 7. klass, alastipildid, suhtlus internetis ning mõlema loo lõpp on väga traagiline.

Esimene lugu juhtus juba üksteist aastat tagasi Viljandis, kui kohalikke vapustas ühe 7. klassi nooruki enesetapp. Hiljem selgus, et noormees oli tutvunud internetis kauni neiuga, kellega pikemalt suheldi ja mingi hetk saadeti üksteisele ka intiimseid fotosid ja videoid. Kohe peale kompromiteeriva materjali saatmist selgus, et noor ja kaunis neiu polnud noor ega kaunis, vaid tegu oli hoopis küberkurjategijatega, kes hakkasid nüüd veel rägema materjale välja pressima, ähvardades müüda olemasolevaid avaldada. Ja nagu tihti juhtub, siis nende nõudmiste täitmine tõi kaasa järjest suuremad ja lõppes see noore inimese enesetapuga. Hiljem kui lugu „Pealtnägijast“ ekraanidele jõudis, selgus, et sellel kurjategijal oli veel mitmeid ohvreid Eestis ja ka mujal Euroopas.

Teine lugu on veelgi laiemalt tuntud ja selle peategelane on Kanada 15-aastane koolitüdruk, kes 2012. aasta sügisel pani YouTube'i üles oma enesetapukirja ning mõned päevad hiljem tegi selle teoks. Ka tema lugu algas sellest, et ta 7. klassis tutvus internetis ühe inimesega, kes ütles talle, et ta on ilus ja eriline ning mingi hetk läks flirt nii kau-

gele, et ta vestluspartnerile veebikaamera ees oma rindu näitas. Ja see üks väike rumalus lõppes kahjuks mõned aastad hiljem väga kurvalt.

Internetis on mõlema loo kohta palju materjale. Guugeldage „Pealtnägija hispaanlanna“ või „Amanda Todd suicide letter“ ja saate masendava ülevaate sellest, kuidas küberkurjategijad kasutavad noorte hirme ja unistusi, et saada materjale tumeveebi lehtedele.

Oluline on mõista, et need probleemid pole kuhugi kadunud, vaid sama lugu kordub ikka ja jälle. Nende noorte pärast, kellega see teema kerkis, ma tegelikult ei muretsegi. Nad said juba enne meie vestlust aru, et see on rumal idee ning rääkisime selle teema uuesti ka pikemalt lahti. Aga tegu oli 7. klassis käivate õpilaste ning juttu veebi teel jagatavatest intiimsetest materjalidest ja seetõttu päris ära kustunud pole ohutuli siiani. Ma ei usu, et need paar õpilast, kellega vestlema sattusin, on ainsad siinkandis, kes on kokku puutunud selle teemaga. Ja seetõttu on väga oluline, et nii kodu kui ka kool pingutaksid, et lapsi õpetada toime tulema ka selliste ohtudega, millega paljudel lapsevanematel ja pedagoogidel kogemus puudub.

Kuidas sellist olukorda ennetada?

Ausalt öeldes ei ole mul mingit imeravimit pakkuda, mis aitaks sellist olukorda 100% välistada. Kuna usalduslike sidemete loomine

kuulub pigem psühholoogia kui tehnika valdkonda, siis paljuski loeb see, kui enesekindel on noor ise ja kui palju ta kaaslaste surve all või võõraste meelituste peale murdub. Aga kindlasti on oluline, et noor mõistaks, mis tagajärjed sellise info jagamine endaga kaasa võib tuua. Kahjuks ei ole „Pealtnägija“ videoklipp enam veebibist leitav, kuid kindlasti tasuks koos teismelisega vaadata Amanda Toddi videot ning läbi arutada, mis ja miks ikkagi juhtus.

Ja läbi arutada ka see, mis teeb sellise foto jagamise eriti ohtlikuks. Võibolla on see küüniline vaatenurk, kuid tuues paralleeli seksuaalõpetusega, siis vaevalt ükski lapsevanem tahab, et ta kaheteistaastane laps kondoomi eesmärgipäraselt kasutaks. Ometigi on juba viiendal klassis tund, kus noored õpivad kondoomi panekut banaanile. Kuigi see mõte võib olla häiriv, siis parem on ju see, kui noor teab, kuidas end suuremate ohtude eest kaitsta. Sama kehtib fotode puhul – foto, kus on nägu peal või mõni väga iseloomulik tätoveering, on ju palju ohtlikum, kui foto, millelt isikut ei ole võimalik tuvastada.

Tihti kasutatakse usalduse võitmiseks ka meetodit, kus väljapressija ise saadab enne fotosid või videosid ning sellega kasutatakse mõjutamispsühholoogiast tuntud võtet, kus teine pool sunnitakse n-ö vastuteenet osutama. Noored peavad mõistma, et väga tihti saadetakse neile lihtsalt teiste ohvrite materjale ning

kui inimesega on internetis tutvunud, siis kunagi ei tea, kes on teisel pool ekraani.

Kuidas käituda, kui pilt on juba jagatud?

Paratamatult on teismeiga eriti kõrge riskikäitumisega ning seetõttu tuleks ka rääkida teemal, kuidas käituda siis, kui rumalus on juba tehtud. Kindlasti ei ole mõistlik noort süüdistada, sest põhisisüdlane on ikkagi see, kes talle usaldatud privaatseid materjale kasutab väljapressimiseks, hirmutamiseks või kiusamiseks.

Kindlasti peab iga teismeline teadma seda, et väljapressimine oma olemuselt on selline, et järeleandmine ei kaota probleemi, vaid suurendab seda. Ehk siis mitte kunagi ei tohi ühe loluse varjamiseks teha veel suuremat rumalust. Julgustage noort selliste muredega alati enda poole pöörduma ning tal peab olema kindlustunne, et teda ei hakata süüdistama. Tehke koos avaldus politseisse ning tasub kaaluda ka psühholoogi kaasamist, sest igal juhul jätab selline usalduse kuritarvitamine jälje.

Ma tõesti loodan, et ma muretsen üle, kuid kahjuks on statistika mu vastu. Näiteks põhikooli vanema astme koolitusel küsin noortelt alati ka anonüümse küsitluse käigus, kui paljud neist on saatnud privaatse sõnumiga infot, mida avalikult jagada ei soovi. Tavaliselt vastab 50-100% osalejatest, et nad on seda teinud. Aga väike saladus võib olla see, mis võib viia väga suurte jamadeni.

Poliitika ja poliitikud vallalehes

2018. aasta lõpus teavitas riigikontroll läbiviidud auditi põhjal, et kohalike lehtede kasutamine võimalike poliitilistes huvides on probleem.

Toodi välja kandidaadi lauskitmisele orienteeritud artiklid, konkurentide kritiseerimised ja ametlikult positsioonilt tehtud üleskutsed valida kedagi konkreetset. Lisaks tuvastati piiripealseid juhtumeid, näiteks omavalitsusjuhi kajastamise aktiivsuse tavatu kasv valimiste eel või portreefotode esmakordne ilmumine või omavalitsusjuhtide kajastamine ühes lehenumbris korraga mitmel fotol, võimuulijate valitsemisperioodi töövõitude kokkuvõtted enne valimisi jne. Riigikontroll soovitas kõigil infolehti rahastavatel KOV-idel luua sisemine reeglistik riskide maandamiseks.

Mõne kuu pärast toimuvad riigikogu valimised, Saue vallavalitsus on otsese poliitilise reklaami avaldamise reguleerinud väga konkreetset. Riigikogu, Euroopa Parlamendi ja kohalike volikogude valimiste aastal valimiste eelneval kolmel kuul on valimistega seotud ühe erakonna või üksik kandidaadi tellitud poliitilise reklaami ja reklaamteksti maksimumsuuruseks ühes lehenumbris neljandik ja rakendatakse kahekordset reklaamihinda. Mingeid arvamuskäsitlusi ei avaldata, ka ei näe lehes praeguseid omavalitsusjuhte üleelusuuruses pildi kõrval kommentaare jagamas.

Saue vallavolikogu liikmete seast kandideerivad kevadistel riigikogu valimistel Madis Milling, Toomas Vitsut ja Henn Põlluaas, vallavalitsusest Andres Laisk ja Andres Kaarmann. Kui volikogu liikmetel lubab seadus n-ö kahel toolil – nii riigikogu kui vallavolikogu omal – istuda, siis vallavalitsuse liikmed peavad valitaks osutudes otsustama, kus jätkata. Vallaleht küsis, milline valik oleks.

„Mulle ei meeldi olukord Eesti poliitikas, kus äärmused omavahel vihaselt vastanduvad ja tegelikult kellegi elu sellest paremaks ei lähe. Isamaa on hea valik mõistlikult mõtlevale ja ettevõtlikule eestlasele. Mul on täna võimalusi, ideid ja jaksu ning oleks vastutustundetu kõigele kõrvalt vaadata. Teen Saue oma tööd ja vean erinevaid üritusi nii hästi kui oskan ja see ongi minu kampaania. Kui valijatelt piisava toetuse saan, siis tõenäoliselt lähen riigikokku ka jätkan Saue vallas volikogu liikmena,“ ütles abivallavanem Andres Kaarmann.

„Mina kandideerin selgelt erakonna toetuseks ega soovi riigikokku minna, sest vallas tuleb ühinemisega kavandatu enne ellu viia. Küll pean ma positiivse eestluse ja avatud ilmavaate toetajana oluliseks, et Isamaa riigikokku ikka pääseks ja püüan kandideerimisega sellele kaasa aidata,“ ütles vallavanem Andres Laisk.

Aasta lõpuks kogunes registrisse 22 304 sauevallakat

Sama number 2017. aasta 31. detsembri seisuga oli 21 710, aastane kasv seega 594 inimest.

Teatavasti aga kustusid 2019. aasta 1. jaanuaril registrist ära inimeste aadressid, kelle elukoht oli kohaliku omavalitsuse täpsusega. Saue vallas oli selliseid inimesi kokku 194, neist 16 Euroopa Liidu kodanikke. Seega on 2019. aasta alguse seisuga Saue vallas 22 110 elanikku. Saue vald on Harjumaa suurima elanikuarvuga omavalitsus (v.a Tallinn).

OMAVALITSUS	Elanikke 31.12.2018 (enne mahaarvamisi)
Saue vald	22 304
Viimsi vald	20 360
Rae vald	19 053
Maardu linn	15 981
Harku vald	14 932

Saue valla suurim asustusüksus on Saue linn ja kõige pisemad on Siimika ja Aude külad.

KÜLA/ALEV/LINN	Elanikke 31.12.2018 (enne mahaarvamisi)
Saue linn	5633
Laagri alevik	5350
Alliku küla	1659
Turba alevik	974
Riisipere alevik	849
...	...
Siimika küla, Aude küla	mõlemas 19

Saue vallas elab 11 141 meest ja 11 163 naist, enam-vähem võrdselt. Kõige vanemad inimesed on kaks üle 100-aastast prouat (1917. aastal sündinud naine, kes elab Turba alevikus ja 1918. aastal sündinud naine, kes elab Saue linnas). Saue valla kõige vanemad mehed on sünniaastaga 1924.

Lapsi sündis 2018. aastal 296, nende seas oli 4 paari kaksikuid – 2 poistepaari ja 2 tüdrukutepaari. Levinumad tüdrukute nimed olid Adeele (5) ja Nora (4). Populaarsemad poisslaste nimed olid Sebastian (5), lisaks Karl – liitnime osana (6) ja Jan liitnime osana (4).

Elu dementsusega – pered, kes on oma murega üks

Dementsuse sündroomi põhjustajaks on mõni ajuhaigus nagu Alzheimer, Parkinsoni tõbi, Lewy kehakeste haigus või ka muu põhjus – trauma või insult, alkoholism jne.

Dementsus võib kesta umbes 15 aastat ja haigust iseloomustab suhteliselt märkamatu algus. Algfaasis saab inimene oma kodus keskkonnas hakkama, kuid tekivad lühimäluhäired, asjad hakkavad ununema, igapäevase info meeldejäätmine muutub võimatuks, võivad tekkida suhtlusprobleemid jms. Ümbritsevad inimesed võivad mitte tähele panna või tõlgendada seda väsimuse või vanusega.

Kindlasti on väga tähtis varane diagnoosimine, on olemas kaks ravimit, mis aitavad haiguse süvenemist edasi lükata ja 2-3 aastat olemasolevat elukvaliteeti säilitada. Kahjuks on inimeste haigusteadlikkus madal – isegi kui märgatakse esimesid sümptomeid, ei julgeta arsti juurde minna, kardetakse, et temeldatakse n-õ hulluks.

Arsti juurde minemine on väga oluline, sest 10% dementsusele sarnastest sümptomitest võivad viidata ravitavatele haigustele: healoomulised ajukasvajad, kilpnäärmehaigused, põieinfektsioonid jpm. Õige diagnoos annab teadmise, miks üks või teine sümptom on tekkinud, diagnoosi olemasolul saab end kurssi viia, kuidas inimest toetada. Haigusest teadmine vähendab inimestevahelisi konflikte, nt ei ole mõtet dementsusega inimesega hakata vaidlema, ravimite võtmist tuleb kontrollida.

Kui haigus on juba kaugemale arenenud, siis inimene kaotab järk-järgult iseseisvuse. Varasemalt lihtsad tegevused muutuvad keeruliseks, käitumine muutub kinnisemaks või vastupidiselt – barjäärid kaovad, kõik mis mõttesse tuleb, öeldakse otse välja.

Dementsusega inimene, kes elab üks, vajab pidevalt kontrollimist, kas ta ikka on oma kodutee poes käies üles leidnud, kas ta ikka sööb ja võtab ravimeid, kas ta teeb siibri lahti kui ta ahju tuld teeb jne. Tuleb hetk, kui ta üks enam elada ei saa, tuleb leida sobivad koduteenused, päevahoiu teenus, asutuse hooldus vm. Hetkel on paljude dementsusega inimeste lähedastel valikus kokku kolimine, töölt ära tulemine ja 24/7 lähedase eest hoolitsemine, sest muid spetsiaalseid teenuseid lihtsalt pole.

Dementsusega inimese eest hoolitsemine ei ole lihtne, selleks peab olema teadmisi ja oskuseid, kuidas suhelda ja ennetada probleeme. Dementsusega inimese hooldaja peab alati olema üks samm ees ja nägema ette ohtusid, et neid ennetada.

2018. aasta oli märgilise tähtsusega – Sotsiaalministeeriumis loodi Dementsuse Kompetentsikeskus, et parandada dementsusega inimeste ja nende lähedaste toimetulekut. Teenuse hanke võitis MTÜ Elu Dementsusega, SA EELK Tallinna Diakooniahaigla, SA Viljandi Haigla ja Tartu Tervishoiu Kõrgkooli ühispakkumus.

Lisainfo www.eludementsusega.ee ja Facebookis: Elu dementsusega.

TUGIGRUPP

MTÜ Elu Dementsusega liikmed on dementsusega inimeste lähedased ja erinevad erialaspetsialistid. See MTÜ on algatanud tugigruppe lähedastele ja nüüd on olemas grupp ka Saue. Tugigrupis kohtuvad inimesed, kellel on ühine mure või probleem. Seal saadakse uut informatsiooni ja on võimalik küsida nõu. Olulisel kohal on üksteisele oma kogemuste ja teadmiste jagamine. Tugigruppi kaasatakse vajadusel nõustama ka erialaspetsialiste: sotsiaaltöötajat, öde, arsti, tegevusterapeute.

Saue valla päevakeskus koostöös Dementsuse Kompetentsikeskusega korraldab 22. jaanuaril seminari Saue valla päevakeskuses (Küttise 4)

„Dementsusega inimese toetamine“ seminarile järgneb dementsusega inimeste lähedastele mõeldud tugigrupi kohtumine

Seminar on mõeldud omavalitsustele, sotsiaaltöötajatele, perearstidele, teenuseosutajatele, omastehooldajatele.

Seminar kell 13-16

- SA EELK Tallinna Diakooniahaigla arst/juhataja dr Jelena Leibur,
- dementsusega inimeste osakonna juhataja ja tegevusterapeut Hanna-Stiina Heinmets,
- Dementsuse Kompetentsikeskuse sotsiaalhoolekande valdkonna juht Mari Rull ja
- Saue valla sotsiaalvaldkonna juht Heli Joon.

Tugigrupp lähedastele kell 16.15-18

Kohtade arv on piiratud, palume eelnevalt registreeruda liivi.lents@sauevald.ee.

Saue valla ametlikud teated

AVALIKUD VÄLJAPANEKUD

Saue Vallavalitsus võttis oma 19.12.2018 korraldusega nr 1548 vastu ja suunas avalikustamisele Saue valla **Turba aleviku Jaama tee 18** kinnistu detailplaneeringu.

Jaama tee 18 kinnistu (51801:001:0732, pindalaga 7258 m², sihtotstarbega elamumaa 100%) asub Saue valla Turba aleviku põhjapiiril Ääsmäe – Haapsalu – Rohuküla põhimaantee ja Turba-Lehetu kõrvalmaantee (Jaama tee) ristmiku piirkonnas. Maaüksus on hoonestamata ning sellel puuduvad kõrghaljastus ja kommunikatsioonid. Maa-ala läbib 10 kV elektrihüliini, mis on kavas teistsaldada.

Detailplaneeringuga on kavas kinnistu jagada üheks äri- ja üheks transpordimaa kinnistuks. Ärimaa krundile nähakse ette kolm eraldi hoonestusala kahe ühekorruselise ärihoone, millest ühes asuks kauplus ning

teises büroo- ja vähesel määral majutusruumid, ning ühe teenindushoone ja parklaga kütusetankla rajamiseks. Planeeringuala lõunaosas moodustatakse eraldi Saue vallale üleantav transpordimaa kinnistu ärihoonetele juurdepääsutee ning bussidele parkimiskohtade rajamiseks.

Kehtiva Nissi valla üldplaneeringu järgi asub planeeritav kinnistu elamuala juhtotstarbega maa-alal, mille lubatud maakasutuse sihtotstarvete hulka kuulub aga ka ärimaa sihtotstarve. Üldplaneeringu seletuskirja kohaselt peavad aga elamumaa sihtotstarbega krundid moodustama kavandatud elamualast vähemalt 60%. Antud juhul ei ületa planeeringuala suurus 40% üldplaneeringuga määratud elamumaa kogupindalast. Samuti on võimalik ülejäänud elamumaa-na reserveeritud ala edaspidi sellekohase vajaduse ja soovi

tekkimisel kasutada elamute ehitamiseks ning neid teenindavate tänavate, tehnovõrkude ja –rajatiste ning teenindusasutuste rajamiseks.

Saue Vallavalitsus korraldab detailplaneeringu avaliku väljapaneku ajavahemikul **28.01.2019 – 10.02.2019**. Materjalidega on võimalik tutvuda paberkanjal tööaegadel Saue Vallavalitsuse Riisipere halduskeskuses (Nissi tee 53c, Riisipere alevik) ning digitaalselt Saue valla veebilehel <http://sauevald.ee/avalikud-valjapanekud-ja-arutelud>. Küsimused, ettepanekud või vastuväited palume esitada kirjalikult Saue Vallavalitsusele hiljemalt 10.02.2019 postiaadressil Tule tn 7, Saue linn 76505, Saue vald või e-posti aadressil info@sauevald.ee.

Täiendavat infot saab planeeringute spetsialistilt Veiko Rakaseljalt (veiko.rakaselg@sauevald.ee; 6790171).

PROJEKTEERIMISTINGIMUSTE AVALIK MENETLUS

Saue Vallavalitsus on koostanud eelnõud projekteerimistingimuste määramiseks avatud menetlusena:

• **Vatsla külas Männi tee 5** kinnistul (katastritunnus: 72701:001:0557); 1508m² 100% elamumaa) üksikelamu ehitusprojekti koostamiseks. Arvamused esitada hiljemalt **26.01.2019** Saue Vallavalitsuse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

• **Alliku külas Piigipuu tn 4** kinnistul (katastritunnus: 72701:001:1727, 3572m² 100% elamumaa) ridaelamu ehitusprojekti koostamiseks. Arvamused esitada hiljemalt **26.01.2019** Saue Vallavalitsuse (Tule tn 7, 76505 Saue linn; info@sauevald.ee).

Lähemat informatsiooni projekteerimistingimuste kohta saab Urmas Elmikult 679 0191, urmas.elmik@sauevald.ee.

Eraisikud saavad tulumaksuvabalt vee ja kanalisatsiooniga liitumiseks toetust küsida

Enam ei pea eraisikud Keskkonnainvesteeringute Keskuselt (KIK) ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumiseks või kogumismahuti paigaldamiseks toetust saades tulumaksu maksuma. Äsja jõustus tulumaksuseaduse muudatus, tänu millele saavad ka juba varem toetatud isikud tulumaksu osa KIKilt tagasi.

KATI RAUDSAAR
KIKi kommunikatsiooni-
spetsialist

Elmisel aastal käivitunud toetuse taotlemise võimalusele ja nüüd lisandunud tulumaksuvabastusele lõpeb loodetavasti peagi paljudes kodudes ära aeg, mil tarbiti ebakvaliteetset joogivett. KIKi abiga on toetatud juba enam kui 800 majapidamist, mis saavad hakata tarbima kvaliteetset

joogivett ning kelle reovesi ei ohusta enam keskkonda.

Kui varasemalt arvestati toetuse väljamaksmisel toetusest maha tulumaks, siis nüüd seda enam ei tehta. Juba toetuse saanud isikutele kandis KIK tulumaksu osa tagasi veel 2018. aasta lõpus. Samuti tühistab KIK juba deklareeritud tulu Maksu- ja Tolliametis toetuse saanud isikutel, st seda toetust ei arvestata enam saadud tulu hulka. KIK ei maksa tulu-

maksu tagasi neile, kes volitasid vee-ettevõtjat taotlust esitada. Sellisel juhul kannab KIK tulumaksu vee-ettevõtjale, kes teeb tasaarvelduse toetust saanud isikuga.

Toetust vee ja kanalisatsiooniga liitumiseks saavad taotleda nende piirkondade elanikud, kelle majapidamine asub reoveekogumisalal, mille reostuskoormus on üle 2000 tarbija. Saue valla territooriumile jääb üle 2000 tarbijaga Saue reoveekogumisala, kust on laekunud 19 taotlust. Kindlasti jäävad mõned Saue valla majapidamised Tallinna ja ümbruse reoveekogumisalale (166 taotlust) ning Keila reoveekogumisalale (11 taotlust). Andmed on jaanuari alguse seisuga. Kõik Saue valla elanikud, kelle majapidamine jääb 2000 tarbijaga reoveekogumisala sisse, on oodatud toetust taotlema. Seda, kas saab toetust taotleda, saab kontrollida aadressi järgi

KIKi kodulehelt.

Toetuste summad jäävad vahemikku 1382-3792 eurot. Hetkel on KIKi laekunud 1001 taotlust summas 2,8 miljonit eurot ning taotlusi võetakse vastu kuni eelarve täitumiseni, kuid mitte hiljem kui 31.12.2020. Taotlusvoorul on üleüldine toetuse mahu piirang (10 miljonit eurot), see ei ole reoveekogumisalade põhine.

Toetust antakse struktuuritoetuste perioodi 2014-2020 meetmest „Veemajandustaristu arendamine“ ning Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi vahenditest. Meetme töötab välja Keskkonnaministeerium.

Lisainfo taotlusvooru kohta: KIKi projektikoordinaatorid Kadri Haamer (6274 183, kadri.haamer@kik.ee), Kärolin Tammoja (6274 333, karolin.tammoja@kik.ee), Maarja Küttä (6274 322, maarja.kytta@kik.ee) või KIKi koduleht.

Telesaade „Naabrist parem“ filmitakse Saue vallas

TV3 telešou on ennegi Saue vallas toimunud, mõne aasta tagune hooaeg võeti linti Laagri Kasekodu elurajoonis. Nüüd

hakkavad kaamerad käima ja adrenaliin möllama Veski-möldres, Laagri serva rajatavas asumis. Ja võistlejatele ei anta

enam kätte korterit, vaid terve ridaelamuboks. Kahel korrasel, saunad, terrassid ja kõik jutud. Registreerimine osalejaks lõp-

pes jaanuari esimesel nädalal, saade on eetris kevadhooajal. Saadet hakkavad juhtima Alari Kivisaar ja Keili Sükijainen.

Laagri tervisekeskus osaleb aasta betoonehitise konkursil

Eesti Betooniühingu juhatus kinnitas 23 ehitist „Aasta betoonehitise 2018“ nominentideks.

Konkurss toimub 19. korda ja selle eesmärgiks on leida ja esile tõsta ehitisi, mille nägusus ning efektiivne ja ökonoomne teostus demonstreerivad betooni kui kodumaise materjali eeliseid ja võimalusi.

Võidab objekt, kus oluline panus on olnud Eestis registreeritud ettevõtjate töö ja

Eestist tarnitud betoonmaterjalidel. Võidutöö valimisel arvestatakse ka objekti projekteerimise ja ehitamise professionaalsust ning nõudlikkustaset, kvaliteeti ja innovaatsilisust.

Laagri tervisekeskuse kõrval kandideerivad näiteks veel EKA hoone, Haabersti ristmik, Maarjamäe kommunismiohvrime memoriaal, T1 Mall of Tallinn kaubandus- ja meelelahutuskeskus, Tallinna lennujaama

parkimismaja jpt.

Võitja kuulutatakse väl-

ja Betoonipäeval 2019. aasta märtsis.

Laitse kandi leidur Liivi patenteeris aksessuaari, mis hoiab kingakannad kriimuvabad

Liivi Ermas ütleb, et mäletab selgelt kaheksa aasta tagust talvehommikut, mil ta Järve keskuse kõrval foori taga oma autoroolis istus ja teda heurekahtek tabas. Täna on toonast ideesööstust saanud päris toode ja Liivi ise vahetanud turundusjuhi kostüümi loova väikeettevõtja rolli vastu.

ANNE-LY SUMRE
leht@saeuvald.ee

Seda lugu võiks rääkida inspireerivas toonis, et kui sa ainult tahad, on kõik elus võimalik. Või selles võttes, et enamus leiutisi tekib reaalsest vajadusest. Või siis hoopiski nii, et Eesti disainiturule on tekkinud toode, mille sarnast varem pole olnud. Ei siin ega maailmaski.

Igatahes kui kerida ajalint aastasse 2010, siis oli Öhtulehe turundusjuht Liivi Ermas soetanud endale äsja edevad imeõhukest nahast kontsasaapad. Oma manuaalkäigukastiga autos päevas sadakond kilomeetrit Laitse Tallinna kesklinna maha sõitev naine ei julenud kokku lugedagi, mitu korda tema peene saapapaari parem isend teekonna jooksul vastu põrandamatti kriipis. Tuttav olukord ilmselt paljudele naistele. Neid rikutud jalatsipaare leidub iga daami kapis. „Mis sa teed selle probleemiga? Vahetad iga kord autosse istudes ja väljudes kingi? Paned sinised haiglasussid otsa? Seod kättejuhtuva rätiku ümber?“ küsib Liivi.

Sel mälestusväärse päeva õhtul, mil Liivit autoroolis inspiratsioonipuhang tabas, läks ta õhtul koju, lõikas paberist välja esimese prototüübi, kutsus pere kokku ja esitles oma ideed – jalanõu kannaosas kaitset. „Nad elasid muidugi kõik kaasa, aga ega nad uskunud vist, et sellest hullumeelsest presentatsioonist midagi edasi saab,“ meenutab leidur. Järgmisel päeval töö juures kutsus ta ka kolleegid kokku ja andis neile teada: ma leiutasin midagi ja ma hakkas sellega äri tegema!

Ärini läks muidugi veel aastaid

Mõte tundus Liivile ikkagi niipalju potentsiaalikas, et ta otsustas selle ära patenteerida. Alustuseks öeldi Patendiametist naisele, et tuleb otsida maailmast üles toode, mis vähegi sarnaneks

sellesama Liivi ideega. Ja siis panna kirja seitse erinevust, kuidas tema toode on teistsugune. Midagi Laitse leiutaja ka leidis – kontsakaitsed, mis tõmmatakse kingale peale, mingi klõpsuga ümber saapa kinnitav vidin, millel aga oht tulla alla kinni jääda. Aga täpselt sellist asja Google kätte ei andnud.

Järgnesid liialdamata öeldes mõned aastad ja tubli 5 cm paks kuhi Patendiametiga vahetatud kirju ja dokumente. „Mul oli selles mõttes hea, et päevatöö oli mul ju olemas ja mingit survet pükstest välja hüppamiseks ei olnud,“ oli Liivi õnnelikus olukorras. Aga aastaks 2014 oli tulemus käes. Liivi Ermase nimel on registreeritud patent jalanõu kannaosas kaitsele, kehtivusaegaga kümme aastat. Nahast või tekstiilist natuke pehme joonega prisket hobuserauda meenutava kujuga aksessuaar, mis katab jalanõu kannaosas ja sõlmitakse pealt kinnituseks kokku.

Nüüd oli selge, et asi liigub, tuli välja mõelda, kuidas mõte teoks teha. Alguses tahtis Liivi minna seda teed, et ise lõikab ja memmekeksed külast tikivad mustreid peale, aga üsna pea sai alustada ettevõtja aru, et käärivate jamades ikka tootmist ei loo. Naine hakkas uurima tehnilisi võimalusi ja leidis Hiinast Shanghaist laserlõikuse ja graveerimise masina. „Sealne kontakt peab mind vist siamaani meheks, sest naised selliseid masinaid ei ostvat,“ naerab Liivi. Sealtsamast tehast pakuti Liivile ka võimalust, et hakaku too tootma oma asja hoopis nende juures, aga naine oli omas nii kinni, et mingit mõtetki tootmine enda silma alt ära anda ei tekinud.

Igatahes uuris ta EASi kontaktide kaudu järele, et selline tehast on tõesti olemas, kuidas sa muidu suvaliselt ausõna peale Hiina oma raha saadad. Tehas oli olemas, kõik sujus ja masin jõudis siia Nõmmiku

talud. Tekkis küsimus, kuhu nüüd masinale koht ja Liivile studio teha. „Vend ütles mul tabavalt, et rahale tuleb koht leida, aja autod varjualusest välja,“ on Liivil meele. Nii tehtigi ja nüüd on masinad taeva all, aga naisel oma töökoht, kus ta uut masinat tasapisi testima ja õppima hakkas. Umbes samal ajal tekkis ka selgine-

mine, et päevatöö Öhtulehes tuleb loovutada, sest hing tõmbas ikka täiega loomise suunas.

DNA järgi kunstiniimene
Kuigi Liivi tõesti aastaid erinevates meediaettevõtetes turundust vedas, on ta enda sõnul hingelt ikka kunstiniimene. Paps on tal inseneripuudutusega nikerdaja ja

Kannaks ongi n-ö brändi nimi Liivi jalanõu kannaosas kaitsele. Selline mänguline, saab seostada nii sõnaga kandma kui kand. Lühem ja lõõvam ka. 2018. aasta novembris tuli Liivi lõpuks oma tootega turule. Esimeseks müügikanaliks loomulikult Facebook ja jõuludeks tuli juba ootamatultki palju tellimusi.

Praegu on Liivil tootmises valdavalt kaks mudelit – must ja pruun, millel siis omakorda erinevad disainid ja mustrid. Must on selline kindla peale minek, pretensioonitu ja ei paista silma. Pruunid on mustriks. Tuleb testida turgu, milleks inimesed valmis on, sest Kannaks on ühelt poolt funktsionaalne, aga teiselt poolt saab ta olla täitsa ka eraldi aksessuaar, mille eesmärk ongi olla silmatorkav.

Naine on oma sihtturu liigtanudki kolmeks. Üks on turisti suund, kus saaks kasutada rahvuslikke mustreid ja etnodetaile. Eesti turul võiks katsetada ehk tagasihoidlikuma tooniga. Ja kolmas kliendirühm võiks olla erilist otsivad eksperimenteerijad. Muide, Kannaksit saabki tellida täitsa oma ideede järgi ka, personaalsus on Liivi jaoks oluline märksõna.

Ja kui vahel võib jääda mulje, et Eesti disain üldiselt on nii kallis, et seda kohalik osta ei jaksagi, siis Kannaksi saab kätte juba alates 18 eurost.

Kasvatades pensionsammast

Liivi sõnul on oluline saada põhiliin tööle. Kasvatada oma Econimonee nimelise väikefirma jaoks tuntust Kannaksi kaudu ja seeläbi pakkuda ka lisatooteid, mida juba praegu on päris pihuga. Sõnumitega käepaelad, reisikohvri sildid, igasugu auhinnad. Alustatud on läbirääkimisi, et Kannaks jõuaks Nordica lennukataloogi, jalatsipoodidesse aksessuaariletti, Eesti väikekauplustesse.

Naine ütleb, et on saanud tagasi oma loomise rõõmu ja on praegu palju õnnelikum. „Kõlab nagu eneseabiõpikust, aga kui teed seda, mida ise nii väga tahad, siis hakkavad asjad kuidagi iseenesest paika minema,“ nendib Liivi. Tal on usk, et Kannaksist kujuneb talle üks korralik pensionisamm. Ja ega see jää viimaseks leitudiks, märkimus on Liivil juba uued ideed kirjas.

Manuaalkäigukastiga autos iga päev Laitse Tallinna sõitev Liivi ei julenud kokku lugedagi, mitu korda ta saapapaari parem isend teekonna jooksul vastu põrandamatti kriipis.

Aastalõpu- ja jõulumaiiguline pildirida

Saue valla pealt viiekümmes külas ja alevikus toimus ilmselt sadu jõulujuhtumisi. Suuremaid ja sädelevamaid, privaatsemaid ja omadekesksemaid. Mõni oli pühalik, teine naljakas, mõni headtegev. Mõned tagasivaated, kuidas jõuluid ja vana aasta minekut Saue vallas tähistati.

Jõgisoo seltsimaja piparkoogilõhnalisse saali kogunes väärikas piduliste seltskond 14. detsembril, et pidada maha üks meeleolukas ühislaulmine ja -tantsimine Löötspillipoiste saatel. Jõgisoo ja ümberkaudsete külade ning Saue linna eakate jõulupidu päädis üllatuskülastuse - jõuluvana - saabumisega, kes seekord jõudis kohale saanil, millele olid rattad alla monteeritud (vastavalt ilmastikuoludele) (Imbi Aaslav-Kaasik)

Foto: Aleksei Aleksejev

Foto: Maarika Maivel

Heategevusliku müügi traditsioon on Saue gümnaasiumis juba pikaajaline. Vähemalt 15 aastat oleme iga jõuluku alguses korraldanud 1.-4. klassi lastega omavalmistatud küpsetiste müügi ning ostjateks on nii lapsed kui õpetajad. Oleme toetanud nii kasse kui koeri, vanadekodu, lastehaiglat ja puudust kannatavaid lapsi. Kui oli aktuaalne loomaaja jääkarude olukord, siis tegime annetuse nende heaks. Nüüd, arutades nii laste kui vanemate ja õpetajatega, jääme tiigrite juurde. Selle aasta müügitulu 2700 eurot annetasime Tallinna loomaiale Tiigrioru rajamiseks (Maarika Maivel, Saue Gümnaasiumi huvijuht ja pikapäevarühma töö koordinaator)

Saue linna firmas Fors MW tähistati jõule traditsioonilise tehase ruumes toimuva jõululõunaga. Selle käigus peeti meele ettevõttes kõige kauem töötanud inimesi. Üle 20 aasta on masinaehitusettevõtte heaks panustanud 9, üle 10 aasta suisa 44 töötajat. Kõige pikema staaziga mehed on töötanud ettevõttes üle 24 aasta. Firma annab tööd kokku 134 inimesele - arendatakse, toodetakse ja eksporditakse metsaveotreilereid, kraanasid ja traktori protsessoreid ning konksõtsethaagiseid, kallurhaagiseid, konteinereid ning Z-kraanasid (Mai Vahtrik, turundusjuht)

Fotod: Kaija Velmet

Saue vallamaja ja halduskeskuste rahvas võttis osa „koleda jõulukampsuni“ kampaaniapäevast. Oli ekstra huvitavaid kampsuneid, oli jõulumeeleollu kaunistatud koeri, oli karda kaelas ja küünlaid kõrvades. Ilmekad näited Haiba halduskeskusest ja Saue linnast (jõulukoer)

Fotod: Meelis Muuga

Vana-aasta viimasel päeval kogunes Ellamaa külaserva Järveotsa järve äärde seltskond egidi all „31. detsember kastan end vette Järveotsa järves“. Seda talisupluse häppeningi veab seal juba neljandat aastat kohalik mees Tarvo Toom. Osalejateks Turba, Nissi ja Ellamaa rahvas, noorim vettekastja oli muide vaid 5-aastane. Kohalik mees Ain oli keetnud kaasa supipaja, teine kohalik mees Andro vedas kohale saunaauto. Päev varem oli FB-kutse peale käinud punt mehi uueks remontinud ka järvesilla (Ain Karutoom, osaleja)

Maamaksu vabastus represseritutele, taotlus tuleb esitada 15. jaanuariks

Veebruaris jõuavad inimesteni maamaksuteated. Elumumaa ja õuemaa maksumääraks on Saue vallas 2%.

Kodulune maa (maa, mille asuva hoone on isik märkinud oma elukohana rahvastikuregistris) on üleriigiliselt kehtestatud maamaksuvabaks. Tõsi, mõõndustega, et tiheasustuses saab see olla kuni 1500 m² ja hajaasustuses kuni 2 hektarit, aga seda ainult ühe maaüksuse kohta. Kui inimesel on mitu elamu- või õuemaa kinnistut või on need suuremad piirmäärade, siis maksuvabastus ei rakendu.

Eraldi soodustus kehtib represseritutele või nendega võrdsustatud inimestele. Neil on võimalik taotleda täielikku maksuvabastust elamu- või õuemaa osas, ja seda just sel juhul, kui on suuremad krundid kui riiklikult kehtestatud vabastusega või on neid rohkem kui üks. Avaldused peavad olema laekunud hiljemalt 15. jaanuariks, kui avaldus on varasematel aastatel esitatud, siis uut avaldust tarvis pole.

Üldine maksumäär - sealhulgas elumumaa	2%
Haritav maa ja looduslik rohumaa	0,5%
Ärimaa	2,5%
Maksuvabastused	represseritutele

• Maksuteate väljastab Maksu- ja Tolliameti rahvastikuregistris olevale aadressile (eelistatakse e-kirja), aga aluseks on vallavalitsuselt saadud andmed.

• Tasumine toimub Maksu- ja Tolliameti arvelduskontole, seega ei ole vallavalitsuses infot, kes kui palju ja millal tasus. Näiteks seda, kas on ettemaksu või võlgu, peab uurima ikka Maksu- ja Tolliametist.

• Palume saadud maamaksu teadet hoolega uurida ja igasuguste küsimuste korral vallavalitsusse helistada ning maksuarvestus üle küsida.

• Nendele isikutele, kelle maamaksu summa jääb alla 5 euro aastas, maamaksu ei määrata ja maksuteadet ei saadeta.

• Kui tundub, et peaksite maksuteate saama, kuid seda veebruari lõpuks pole laekunud, siis võtke palun samuti vallaga ühendust – uurime täpsemalt, kas teile on maamaks määratud, kas teie aadressid on õiged jne.

LISAINFO

Aime Renser, maakorraldus-spetsialist 6541 134, 5341 4028

Saue päevakeskuse majas tegutsenud apteek on suletud

7. jaanuarist on suletud Euroapteegi nime all tegutsenud apteek Saue linnas aadressil Kütise 4. Euroapteegist öeldi vallalehele, et rohpood tegutses frantsiisi alusel ehk kasutas Euroapteegi kaubamärki, aga ei kuulunud otse firmale. Seega ei osatud ootamatu uste sulgemise kohta midagi öelda. Kahjuks oli sulgemisteate ja lehe trükkimise vahel vaid loetud paar päeva ja frantsiisikasutajalt endalt ei õnnestunud kommentaari saada.

Euroapteek tegutseb Saue oma rohpooiga Maxima kaupluse hoones.

Turba lasteaias Buratino rühm Jõuluvana Kusti juures Nahkjalas soovide kaevu ääres (Tiina Umbsaar)

Teistkordselt toimunud Laagri heategevuslikul tenniseturniiril koguti osalustasudest ja annetustest kokku 2720 eurot. Jõulud on heade mõtete ja tegude aeg ja tennisihall tahab toetada kogukonda, kus igapäevaselt tegutsetakse. Raha annetati Saue valla heategevusfondi, mille kaudu suunatakse see ühele Saue valla suurperele, kus kasvamas kuus last. Ses peres pole kedagi õnneks tabanud raske haigus ega juhtunud suuremat õnnetust. Mingis mõttes selline tavaline Eesti pere, keda reeglina ei märgata. Kes toimetab nii nagu oskab ja püüab kuidagi hakkama saada. Kasinalt, aga kokkuhoidvalt. Abi nad ei küsi, aga ometigi vahel vajaksid ja võib-olla sellest enam veel märkamist ja toetuse tunnet (Rain Rõigas, Laagri Tennisekeskus)

Foto: Nissi Kultuurikeskuse arhiiv

Saue valla raamatukogude aastalõpuüritus toimus piduehtes pealinna ja keskajastiilis: linnaemandatena ja arhailisi jõulukombeid ja -toite nautides (Lia Nirk)

Foto: Peeter Hütt

Riisipere eakate ühise jõululõuna traditsioon ulatub pea 30 aasta taha. Alguses tehti väiksemates ringides - eraldi Turba, Riisipere, Lehetu jne. Kuna osavõtjate arv läks suuremaks, siis oli juba mõttekas korraldada Riisipere kultuurimajas üks ühine pidu. Osavõtjaid oli sel korral rekordarv - 135. Väga tore väikeste päkapikkude tervituskontsert, Margus Tabori etendus Mamma Lood, Mari Tombi Saue rahvatantsijad ja muhedad pillimehed Viru-Nigulast (Merike Kiisel, sauevallakas)

Vanamõisa Jõulumaa toimus kuudent korda ja poole detsembrikuu jooksul külastas seda 4000 inimest - peamiselt Tallinnast ja Harjumaa, aga ka Pärnu- ja Raplamaalt. Jõulumaa kulminatsiooniks oli peresündmus Ööjõulumaa, kus toimus klassikatäht Tanel-Eiko Novikovi jõulukontsert, tule- ja valgusetendused, programm Jõululaval, jõuluetendused ja avatud olid kõik Jõulumaa tegevuskohad (Katrin Krause, korraldaja)

Foto: Peeter Hütt

Fotod: Merle Beljäev, Aare Puht

Haiba mõisa keldrikorraldusel avati ühel jõulueelsel pühapäeval ukсед külastele. Käsitöökojas oli kingipood ja küünalde kaunistamise õpituba. Noortekeskuses oli puhvet, kus pakuti maitsvaid küpsetisi ja lapsed said valmistada jõuluehteid. Kernu kooli fotoklubi noored proovisid kätt stuudiofotode tegemisel. Kuuldavasti toimuvad Haiba väiksed jõulud ka 2019 aasta detsembris. Korraldajad Epp Teekivi, Eve Hint ja Merle Beljäev (Merle Beljäev, korraldaja)

Bikiinifitnessi maailmameister Arida Muru võitis kuldse tiitli juba teisel treeningaastal

Laagri tüdruku Arida maailma-meistritiitel oli ootamatu nii Eesti spordiüldsusele kui ka 21-aastasele neiu endalegi. Teadlikult hakkas ta bikiinifitnessi võistlusteks valmistuma 2017. aasta alguses, juba samal aastal sättis ta kapiriulile nii juunioride Euroopa meistrivõistluste absoluutse meistri kuldmedali Hispaaniast kui täiskasvanute MM-i pronksi Prantsusmaalt, 2018. aastal pärjati Arida juba MM-i kullaga Poolas. Selle spordiala planeedi parim esindab võistlustel Laagri spordiklubi Via Fitnessi.

ANNE-LY SUMRE
leht@sauevald.ee

Ennekuulmatu! hüiti Arida oktoobrikuise tiitli peale. Nii noor, nii ruttu, esimest korda Eesti spordiajaloo bikiinifitnessi MM-i kõrgeim pjedestaalikoht.

Arida ise möönab, et kuigi ta tõesti teadlikult hakkas treenima alles mõned aastad tagasi, ei saa unustada, et ta on tegelikult 4-aastasest saadik kasvanud sportlikus vaimus. Lapsepõlv ja varane teismeiga mõõduis tüdrukul iluvõimlemise ja balleti trennides. „Olin jube aktiivne laps, jooksin kõik nurgad siledaks, vanemad otsisid mulle siis tegevust. Olen seega eluaeg spordilaps olnud, selline töökas ja kohusetundlik,“ nendib Arida. Ta oli võimlemisklubi Piruett eliitühendas, treeningud olid siis kuus korda nädalas, välisesinemised ja treeninglaagrid lisaks. Viimastes vihuti trenni isegi kaks korda päevas.

Aga ometi tegid iluvõimlemisega lõpparve. Kuidas graatsilisele iluvõimlemisele lausa vastandlik jõusaal Sinu ellu tuli?

Kui sain 15-16-aastaseks, hakkas isepäisus välja lööma – soov teha kõike oma moodi. Iluvõimlemine on meeskonnasport, seal peab olema kõva kambavaim, aga minu jaoks sai see etapp läbi. Ega ma ei teadnudki, mida edasi teha, aga kuna isa on mul tubli jõusaalis käija, siis tema mind sinna kaasa kutsuski. Ja mulle hakkas meeldima. Mitte et ma nüüd kohe suurtele lihastele oleks panustanud, aga treeninud kehad on mulle alati meeldinud. Me ei hakanud kohe raskeid harjutusi tegema. Isa

oli sellel alal end täiendanud ja selgeks teinud, mida on vaja noorel tüdrukul jõusaalis teha ja kuidas treenida, et oleks head tulemused. Ta pidurdas mind isegi natuke. Noorena pole ju liigesed ja lihased nii tugevad, et kohe täiskoormusega treenima hakata, kõike tuleb järk-järgult teha. Esilagu tahtsin lihtsalt natuke musklit, et ma nii kleenuke ei oleks. Mõne aja pärast hakkasin enda juures ka muutusi nägema.

Ja siis ühel hetkel vaatasid peeglist, et nüüd võiks lavale minna?

Ei-ei. Ise ma olen hästi kriitiline. Aga kui ma isa slespis trennis käisin, küsisid tema sõbrad-treenerid ühel hetkel, kas ma ei tahaks lavale võistleva minna. Et kõik eeldused on olemas, areng on silmaga näha. Vaikselt hakkasin ise ka uurima internetist, mida need bikiinifitnessi tüdrukud siis täpsemalt teevad. Bikiinifitnessis on rohkem mõtestatud tegevus konkreetsetele lihasgruppidele, on erinevad tööjaotused: rasked seeriad, kerged seeriad, negatiivseeriad. Kuidas lihast võimalikult kiiresti arenema saada.

Ühel hetkel tuli isa ja ütles, et ostis Eesti meistrivõistlustele piletid, lähme vaatama. Ja kui ma neid naisi seal laval nägin, oli selge, ma pean ka sinna saama. Ütle sin isale, et proovime. Kohe bikiine ostma veel ei läinud, aga otsisime professionaalse treeneri ja hakkasime ettevalmistusi tegema.

Kaua läks esimese võistluseni? Sinu puhul ikka räägitakse, et jube kiiresti tuli kõik kätte.

Seitse kuud peale teadlikku alustamist olin esimest korda laval. See oli Eesti-sisene võistlus algajatele Sport &

Poolas toimunud Diamond Cup'il sai Arida naiste arvestuses 2. koha ja juuniorite arvestuses 1. koha

SPA CUP Pärnus. Ma küll tahtsin seda esimest edasi lükata, olin väga ebakindel ja ei tahtnud minna kaotama, aga tuli hoopis võit ja sain aru, et olen valmis. Esimene hooaeg oligi 2017. Maikuu tulin kohe ka Euroopa juunioride absoluutseks meistriks ja detsembris täiskasvanute maailmameistrivõistlustel kolmandale kohale.

Aga tegelikult on see olnud ikka aastatepikkune töö. Võib ju öelda-mõelda, et ma olen nii vähese ajaga ja nii lihtsalt tulemused saavutanud, aga see kõik hakkas ju 4-aastaselt peale. Režiim ja distsipliin on mulle tuntud juba lapsest saadik.

Mis see distsipliin ja režiim tavaliselt tähendavad? Et iga päev trenn ja kontrollitud toidulaud? Milline Sinu elukorraldus on?

Treeningu mõttes sõltub sellest, kas on võistlushooaeg või lihtsalt hooajavälise treeninguaeg. Nädalas on ikka paar puhkepäeva, ülejäänutel teen trenni või kaks päevas. Olen pigem selline ennelõunane saalis käija, õhtuti teen võibolla väikse kardiotreeningu või lähen vahelduseks

joogasse ja pilatesesse. Kui on võistluste hooaeg, siis on trennid pigem lühikesed, aga efektiivsed. Rasvaprosent tuleb madalaks viia, et lihased detailsemalt välja joonistuksid, see tuleb kaloridefitsiidiga – söön vähem kulutan rohkem. Selle arvelt hakkab kaal langema. Söön ka siis ikka viis korda päevas, seda ma teen alati, aga kogused on lihtsalt väiksemad kui võistlusvälisel perioodil. Ma vajan ka hästi palju puhkust, magama peab ikka 8-9 tundi.

Pidev dieeditamine on see-ega elu osa?

Mul on ses mõttes lihtsam, et ega ma pole elu sees väga magusat söönud, olen üles kasvanud tervisliku toiduga. Nii kodus kui ka nooremana treeninglaagrites näiteks juba räägiti meile, miks me peame sööma taldriku tühaks ja mida üks või teine toiduaine annab. Ja laps ju ei oska tahtagi, kui talle ei anta. Mu maitsemeel ilmselt ei mäletagi enam osade toitade maitset. Ma ei söö jahutooteid, pitsat, juustu, kooke, šokolaadi – need on menüüst väljas ammu ja ma ei oska neid igatsedagi.

Sul ei ole selliseid sööste, et nii-nii tahaks midagi head?

See on kõik suuresti mõtlemises kinni. Kui sööd lõunaks oma kana ja juurviljad ära, saad aru, et kõht on ju täis, milleks siis veel see komm. Olen kuulnud, et on võistlejaid, kes peale võistlusi lubavad endale, mida hing ihaldab. Aga ülesöömisel ja siis halb tunne – aalsalt, mul on lihtsam seda vältida. Kui ma täna võtan pitsa, siis tahan tõenäoliselt homme jälle, tekib harjumus. Ma pigem siis ei võta. Olen leidnud sellise toitumise enda jaoks, mis annab mulle hea enesetunde, mul on jõudu, aga samal ajal on hea kerge olla. Pigem olgu kõht natuke tühi kui raske.

Aga üldse mulle tundub, et inimesed teevad asjad mõtlemisega keeruliseks. Et see toiduteema ja treeningu alustamine on keerulised. Nii ei tohiks mõelda, et lähen saali rauda tõstma ja midagi süüa ei tohi, sest siis ongi kohe stress. Inimesed kipuvad mõtlema selle negatiivseks. Mulle endale ei meeldi ka rutiin. Kui tuleb tühimune, siis lähen kasvõi

Arida senised saavutused bikiinifitnessis 2017/2018. aastal

- 02.04.2017** Spa&Sport Cup Pärnu. Juunioride 1. koht + absoluut.
- 24.04.2017** Läti meistrivõistlused Riias. Naiste arvestuses 1. koht.
- 28.04.2017** Eesti karikavõistlused. Juunioride 1. koht.
- 06.05.2017** Euroopa meistrivõistlused Santa Susannas. Juunioride 1. koht + absoluut.
- 13.11.2017** Juunioride maailma meistrivõistlused Rumeenias, 4. koht.
- 28.11.2017** Eesti meistrivõistlused. Juunioride 1. koht.
- 02.12.2017** Naiste maailma meistrivõistlused Prantsusmaal, 3. koht.
- 07.04.2018** Diamond Cup Maltal. Juuniorides 2. koht ja naiste arvestuses 1. koht.
- 22.04.2018** Eesti karikavõistlused. Naiste arvestuses 1. koht + absoluut.
- 06.05.2018** Euroopa meistrivõistlused Santa Susannas. Naiste arvestuses 2. koht.
- 20.05.2018** Diamond Cup Poland. Naiste arvestuses 2. koht ja juunioride arvestuses 1. koht.
- 22.09.2018** Diamond Cup Poland. Naiste arvestuses 1. koht ja juunioride arvestuses 1. koht.
- 29.09.2018** Arnold Classic Europe Hispaanias. Naiste arvestuses 5. koht ja juunioride arvestuses 2. koht.
- 06.10.2018** Nordic Cup Lahtis. Naiste arvestuses 1. koht.
- 13.10.2018** Eesti meistrivõistlused. Naiste arvestuses 1. koht + absoluut.
- 27.10.2018** Maailma meistrivõistlused, naiste arvestuses 1. koht.
- 01.12.2018** Juunioride maailma meistrivõistlused Ecuadoris, 2. koht.

teise saali trenni, vahetan menüüs ühe toiduaine teise vastu. Või käin enne trenni hoopis šoppamas. Positiivsus peab säilima.

Mis Sind motiveerib?

Minu motivatsiooniks olen mina ise. Minu eesmärgid ja peegelpilt. Mul on kindel pilt silme ees, milline ma tahan olla ja kuhu jõuda – selle nimel ma seda teengi.

Ja kuhu Sa tahad jõuda?

Progressis olemine on oluline. Näiteks ka selle MM-i tiitli kohta mõtlesin, et see võiks tulla millalgi karjääril lõpus, et oleks ilus lõpp,

Igapäevase olekuga Arida trennisaalis

aga tuli hoopis alguses. Muidugi ma pingutasin väga, ei vaadanud valmistudes ei vasakule ega paremale, sõbrad-kinod-meelelahutus – kõik olid välja lülitatud. Aga ikkagi olin peale seda nädal aega üsna segaduses ega saanud päris hästi aru, mis juhtunud oli.

Ma ei ütle, et sihiks peaksid olema tiitlid ja medalid. Ma tahan jõuda selleni, et mul poleks endale mingeid etteheiteid, saan olla endaga rahul, saan öelda, et ma olen töökas ja edukas, mul on kogu aeg sihid, kuhu pürgida. Ma pole pannud endale mingit lõpp-punkti, et pean sinna jõudma ja siis ongi kõik.

Suuresti tundub bikiinifitness olevat välisele rõhutatud, aga Sa tood siin välja hoopis sisemised kategooriad: töökus, sihikindlus, eesmärkide seadmine.

Ma usun, et on ka selliseid

võistlejaid, kes teevad seda välise ilu ja tähelepanu pärast. Aga mina ju tegin enne ka trenni, mulle on kogu aeg meeldinud jälgida, kuidas mu keha areneb. Ka esinemise pool – ma olen ju väikesest peale laval olnud. Mulle meeldib avalik esinemine, see teeb mu hingele pai. Laval on minu koht, ma naudin seda.

Aga samas on see ju ka võistlemine. Oled konkurentidega samas reas, see annab motivatsioonisüste, kui minu kategoorias on näiteks 20 või rohkem võistlejat. Analüüsin, kuhu ma kvalifitseerun, mis on teistel parem, mille kallal ma veel võiks töötada.

Bikiinifitnessis pole ju konkreetset moodsust, et kolm sentimeetrit kaugeemale või kõrgemale, mida need kohtunikud seal õieti hindavad siis?

See on natuke subjektiiv-

ne jah. Esteetiliselt välimust ja proportsioonis treenitud keha hinnatakse. Ehk siis pead olema proportsioonis, lihased välja treenitud, aga mitte suured. Suurust hinnatakse järgmises kategoorias – *bodyfitness*'is.

Aga sädelevad bikiinid ja pikad juuksed, kas need mängivad ka rolli? Ja kingad, kas need peavadki sellised kõrged olema?

Absoluutselt on juuksed ja bikiinid olulised. Kui esitad oma kava, siis juuksed ja naiselikkus annavad palju liikumisele juurde. Ka see bikiinide sädelus on kuidagi välja kujunenud. Bikiinide värvi ette ei anta, aga lõikele on omad reeglid. Peavad olema sellised, et tooksid lihase välja, aga samas ei paljastaks liiali. Mina lasen neid endale õmmelda, aga see on üsna kulukas. Üks komplekt võib maksta 500- 800 eurot. Kingadel on ka oma standard, kõikidel on ühesugused. Pealt läbipaistvad ja 12 cm kõrged.

Lavatagune elu, mis õhkkond seal on? On kuidagi ärev, põrniitsetakse konkurente?

Oleneb võistlustest. Vahel on lava taga ettevalmistuseks oma boksid ja see on väga hea, aga tavaliselt ollakse pead-jalad koos. Mina olen selline omaette hoidja, see konkurentide põrniitsemine on inetu mu meelest. Pigem keskendu, mõtesta lahti. Mina vaatan seina või tühjusse. Kui lavagrimm on peal, siis naised veel mukivad end, sätivad juukseid ja siis teeme kummilintidega soojaks, veri käima, lihas

aktiivseks. Vahepeal on ikka mõni „tere“ ja „kuidas läheb“. Mina olen enne võistlusi vaikne, isegi oma abistajatega. Mitte et ma kardaksin, aga ma ei tea... Laval mulle väga meeldib. Kõik need valgused ja grimm ja kõik on nii ilus ning lõppeks on ju selle hetke nimel vaeva nähtud, saad seda lõpuks näidata.

Kui tihti neid võistlusi on?

Viimasel hooajal osalesin kümnel võistlusel. Hooaeg algas septembris ja põhimõtteliselt igal nädalavahetusel oli võistlus ja seda üle maailma, Eestis oli ainult kaks. Palju ringisõitmist on: Malta, Rumeenia, Poola... Võtan alati vähemalt ühe päeva kohapeal ringi vaatamiseks. Reisimine ongi mu teine kirg.

Võistlusreisidel on ka isa Sul endiselt seljataga?

Ja, ikka. Ega ilma pere toetuseta ma polekski siin, kus olen. On nii hea, kui saad oma asju arutada, võistlustel on parem, kui omad on kaasas. Lavagrimmi teeb mul ka isa. Lavagrimm on kõige olulisem, see toob välja lihaste kuju. See peab olema ühtlane, õige tumedusega, laitmatu. On hea, kui kaasas on inimesed, keda saan usaldada.

Kui tihti Sind oma koduklubis Laagri Via Fitness näeb?

Nädalas neli korda ikka. Ma võistlen ka Via Fitnessi alt ja võin öelda, et selles koduklubis saab maailma parimaks treenida küll. Trenni meeldib mulle teha muusikat kuulates. Tahan olla omas rütmis ja muusika hoiab tempot. Mõnus fiiling, ei pane midagi tähele. Klappides on raskem

Andeka sportlase toetus

Saue vald maksab kuni 26-aastastele andekatele sportlastele toetust, ka Aridale on seesama toetus teel tippu abiks olnud. 2018. aasta eelarves oli selleks 22 000 eurot ja kogu summa jagati ära kolmes voorus. Iga toetuse suurus sõltus taotlustest ja taotleja saavutustest. Maksimalne toetussumma ühele sportlasele kalendriaastas on 1600 eurot.

Toetust makstakse sportlasele, kes:

1. kuulub oma ala esinduskoondisse või on spordiseaduse § 4 lõikele 3 vastava spordialaliidu liige, mille koosseisu kuulub vähemalt sada sportlast ja
 2. on saavutanud juunioride või põhiklassi Eesti meistrivõistlustel, kus on osalejaid vähemalt viis, kahe viimase aasta jooksul 1.-3. koha.
- Taotlejal peavad toetuse saamiseks olema täidetud mõlemad tingimused.

2019. aastaks on valla eelarves planeeritud andeka sportlase toetuseks 30 000 eurot. Taotlusi vaatab vallavalitsus läbi neljal korral aastas – iga kvartali viimasel istungil, seega peaksid 2019. aasta esimese jaotuse taotlused jõudma vallamajja märtsi alguseks.

Lisainfo: sauevald.ee – kultuur – toetus sportlastele

Drum&Bass stiil. Muusika annab lisaenergiat. Inimesed vahel kõnetavad, küsivad nõu harjutuse kohta või et mis lihasele see just hea on või kas ta teeb õigesti. Sellisel juhul püüan ikka aidata ja oma kogemusi jagada.

Kui kuulus Sa nüüd peale seda MM-i kulda oled? Laagri peal tuntakse ära juba?

Eestlaslik sosistamine on küll, et vaata, see on see Arida Muru. Aga väga lahe on, kui tullakse rääkima. Minu jaoks võõras inimene tuleb ja ütleb, et palju õnne, nii tubli! See on nii lahe, et märgatakse ja tahetakse häid sõnu öelda.

Mis alanud aastal ees ootab?

Sihid on, aga ma neist veel ei räägi, kunagi ei tea ju täpselt,

mis elu toob. Plaanid võivad olla, aga lihas ei pruugi areneda nii, nagu plaanis kirjjas. Valmistun uueks hooajaks, vaatame uusi võistlusi, kuhu minna. Tahaks hea esitluse teha 2019. aasta MM-il. Ülikooli tahan ära lõpetada, enesearenguga tegeleda. Rahulikult võtan.

Muide, millise lihase üle ise uhkust tunned?

Minu üheks tugevuseks on selg. Kui võistlustel on kohustuslikud poosid, siis just seljapoo on minu trump, seal on mul lihased võrreldes konkurentidega paremini arenenud. Mõni inimene ütleb, et ega see fitness ei ole õige sport, mingi ilusate naiste kokkutulek. No mis see siis on? Kõige ehtsam sport ju – teenitud lihased, sportlik vorm.

20. jaanuaril on Via Fitness Spordiklubis avatud uste päev!

TASUTA treeningud ja -20% soodsamad KLUBIKAARDID!

Rohkem infot: viafitness.ee

11:00 JÕUSAALI GRUPITREENING
Relika Merilai ja Andres Reitsnik

12:30 Arida Muru vestlustund "Treeninguid toetav toitumine"
Bikiinifitnessi maailmameister räägib treeningutest ja toitumisest ning vastab küsimustele!

14:00 KÕHT-SELG-TUHAR
- Kethlin Kõrver
14:40 STEP&BODY -Kadi Valgma
15:20 RINGTREENING -Berit Kiik
16:00 BODYINTERVAL -Berit Kiik
16:40 PUMP -Berit Kiik

Majja lemmikloomaks võetud kutsikas tõi kaasa uue hobiveokoeraspordi

„Aktuaalse kaamera“ spordiudistes veokoeraspordi kohta reeglina silpigi ei kuule, kuigi tegemist on ju vägagi spordiga – kiirused on korralikud, adrenaliini jagub nii võistlejatele kui pealtvaatajatele. Ja ärgem unustagem ka nunnufaktorit – haski, kes on põhjamaiste kelgukoerte hulgas üks levinumaid tõuge sel spordialal, on vaat et kõige ilusamate siniste silmadega loom, kes siia maailma loodud.

ANNE-LY SUMRE
leht@sauevald.ee

4-aastane Kahrut klõbistab oma Riisipere kodumaja elutoa parketil lakkamatult siia-sinna – uudishimulikult külalist üle nuuskides, nõudes tähelepanu pererahvalt ja nügides oma mustavalgekirjut selga iga käe alla, kes vähegi nõus patsutama. Haskid on tuntud oma aktiivse loomuse ja suure liikumisvajaduse ning sotsialiseerumissoovi poolest.

Kangilaski pere teadis seda muidugi juba koera võttes. Nad olid arvestanud, et hoolimata sellest, et loom võeti maamajapidamisse, kus ta saab päevad otsa õues olla, tuleb temaga raudselt kaks korda päevas ka jalutama käia. „Me ise armastame aktiivselt väljas liikuda, haski oli täiesti teadlik valik,“ nendib Taivo Kangilaski, Kahruti peremees.

Mida pere aga kohe ei teadnud, oli see, et pisike seltskond inimesi tegeleb Eestis veokoeraspordiga ja koerakasvataja, kelle käest Kahrut majja toodi, jagas kohe esimesel kohtumisel vihjeid, et kasvatatagu koer suuremaks ja tuldagu ka võistlenuks.

Haskidel on jooksmine DNA-ga kaasas, enamgi veel, nad ongi ju aretatud n-õ töökoerteks. Küllap on paljud näinud stseene filmidest, kus neli-kuus-kaheksa koera kuskil lumistel väljadel rakendi ees kiiremaid jooksuliigutusi teevad. Haskid tuntaksegi ka kelgukoerte nime all. See vedamisinstinkt on neil sees ja kuna otseselt tööd ei ole neil meie tingimustes vaja teha, on veokoeraspord suurepärase võimaluse oma kaasasündinud andeid rakendada.

Taivo ise ei olnud ka enne Kahruti majja tulekut just spordikauge inimene. Mees on läbinud nii mõ-

negi Xdream seiklusspordisarja ja sõidab Riisiperest Tallinna tööle hooajal üsna mitu korda nädalas rattaga. Seega ei olnud mehele kuigi võõras mõte, et võiks ka koos koeraga end võistlusmomentides proovile panna.

Veokoeraspord jaguneb lumega ja lumeta aladeks. Lumeta alad omakorda jaotuvad koerakrossiks (üks koer veab, inimene jookseb taga), tõukerattaveoks (ükskaks koera veavad, inimene tõukerattaga taga), jalgrattaveoks (üks koer veab, inimene jalgrattaga taga) ja käruveoks (mitu koera veavad ja inimene taga kärus). Talvised alad on vastavalt kelguklass (mitu koera veavad ja inimene kelgul), pulkaklass (rakend koosneb koerast/koertest ja raskusest, mida koer/koerad veavad ning veovõõga suusatajast, kes on ühendatud veoliini abil veetava raskusega) ja suusaklass (üks või mitu koera veavad ja inimene suuskadel taga).

Taivo valis rattaveo, nagunii armastab ta rattaga sõita, ja hakkas tasapisi Kahrutit treenima. Koera treenimise juures on suure töö ära teinud ka vanem poeg Erik. Taivo juhib looma käskluste abil: paremale-vasakule-otse, kiiremini-aeglasemalt. „Mõni võib arvata, et see on kuidagi looma sundimine, aga kui näed stardimomenti, kus on tegu, et koera kinni hoida, sest ta ei jõua ära oodata, millal minna saab,“ kirjeldab Taivo ja kuvab arvutiekraanile paar videot. Tõesti-tõesti, lisaks häälekale innukuse väljendusele räägib Kahruti kogu kehakeel ainult ühest – pilk on rajale suunatud, hingamine kiireneb, koer on keskendunud ja kohal.

Kumb siis tööd teeb tegelikult? Kuigi Kahrut on lihased, näib ta siiski liiga nääps, et ratakst ja

Taivo Kahrutiga Leedus

Rene teeb kelgusõitu koduses Nissis

Kahrut peale esimest MM-i, kus jäädil neljandaks

meest korraga vedada. Taivo kinnitab, et madal turi on petlik, keskmiseks tunnikii- ruseks sprindidistantsidel (3-10 km) saavutab koer ligi 30 kilomeetrit tunnis. „Ja mida vähem sa koera takistad, seda kiiremini ta jookseb,“ naerab Taivo. Ütleb, et inimene taga peab suutma ikka tempot hoida, ega uimerdamine poodiumikohti too. Lisaks kiirusele peab oskama ka ratakst valitseda. Võistlusrajad ei ole mingid romantilised kulgemised sirgel põlluvaheteel. On muda ja soppa ja juurikaid, on kurve ja tõuse ja laskumisi. Oma esimestel maailmameistrivõistlustel Poolas, kus nad Kahrutiga käisid, – pilk on rajale suunatud, hingamine kiireneb, koer on keskendunud ja kohal.

Kumb siis tööd teeb tegelikult? Kuigi Kahrut on lihased, näib ta siiski liiga nääps, et ratakst ja mees korraga vedada. Taivo kinnitab, et madal turi on petlik, keskmiseks tunnikii- ruseks sprindidistantsidel (3-10 km) saavutab koer ligi 30 kilomeetrit tunnis. „Ja mida vähem sa koera takistad, seda kiiremini ta jookseb,“ naerab Taivo. Ütleb, et inimene taga peab suutma ikka tempot hoida, ega uimerdamine poodiumikohti too. Lisaks kiirusele peab oskama ka ratakst valitseda. Võistlusrajad ei ole mingid romantilised kulgemised sirgel põlluvaheteel. On muda ja soppa ja juurikaid, on kurve ja tõuse ja laskumisi. Oma esimestel maailmameistrivõistlustel Poolas, kus nad Kahrutiga käisid, – pilk on rajale suunatud, hingamine kiireneb, koer on keskendunud ja kohal.

Kumb siis tööd teeb tegelikult? Kuigi Kahrut on lihased, näib ta siiski liiga nääps, et ratakst ja mees korraga vedada. Taivo kinnitab, et madal turi on petlik, keskmiseks tunnikii- ruseks sprindidistantsidel (3-10 km) saavutab koer ligi 30 kilomeetrit tunnis. „Ja mida vähem sa koera takistad, seda kiiremini ta jookseb,“ naerab Taivo. Ütleb, et inimene taga peab suutma ikka tempot hoida, ega uimerdamine poodiumikohti too. Lisaks kiirusele peab oskama ka ratakst valitseda. Võistlusrajad ei ole mingid romantilised kulgemised sirgel põlluvaheteel. On muda ja soppa ja juurikaid, on kurve ja tõuse ja laskumisi. Oma esimestel maailmameistrivõistlustel Poolas, kus nad Kahrutiga käisid, – pilk on rajale suunatud, hingamine kiireneb, koer on keskendunud ja kohal.

Nii pole ka ime, et Taivo mõlemad pojad, 20-aas-

tane Erik ja 8-aastane Rene, on mõlemad ka otsapidi veokoeraspordi võrku langenud. Rene, kes on Nissi kooli 2. klassi poiss ja armastab lisaks koerakrossile ka laulmist ja legodega ehitamist, on läbi teinud juba nii mõnegi laste võistluse, ainult erinevalt isast tema jookseb koeraga, mitte ei sõida rattaga. Alaga alustamiseks ongi koertekross parim variant. Kiirused pole väga suured ja ala pole väga tehniline.

Ka vanem poeg Erik on pere meestega samas klubis, aga tema on võtnud nüüd nõuks ise ka veokoeraspordi võistluseid korraldama hakata. Erikul on oma võistlussari Estonia Dryland Cup. „Muidu sõida kogu aeg kuskile, nüüd saab ikka kodus rohkem võistelda, nagunii kuluvad kõik mu puhkused välismaal võistlustel käimisele,“ nendib Taivo.

Lisaks korraldab Eestis kelgukoertele võistluseid veel klubi Baltosport. Kokku on Eestis vast nädala jagu võistluspäevi, aga Taivo hellitab lootust, et see ala saab ükskord ka kodumaal tuntumaks ja populaarsemaks, sest harrastada võib seda ju iga koeraomanik. Kuigi veokoeraspordi avatud klassis domineerivad linnukoerad ja dobermanid ning põhjamaiste kelgukoerte osas haskid ja mala-

muudid, võib tegelikult iga koeraga osaleda. „Paljud käivad ju koeraga jooksmas ja rattaga sõitmas, aga spordialana seda ei teadvustata,“ leiab Taivo.

Mis selle ala juures on ägedat? „Kujutad endale ette haukuvat-jutustavat-lalisevat koera? Aga kui neid on 10 või 100? See on mõnusalt metsik. Loodus, adrenaliini kiirusest... Töörutiinist aitab välja. Mulle meeldib,“ kõlab Taivo häälest puhast rahulolu.

Pühendumine on viinud ka tulemusteni. Taivo ja Kahruti kontol on 2017/2018. hooajast veokoeraspordis jalgrattaveos saavutatud maailmakarikasarja üldvõit, kus selja taha jäid 193 võistluspaari 24 riigist. 2018. aasta lõpetas ta novembris maailmameistrivõistlustel Slovakkias, kust tuli tagasi hõbemedaliga. „Imelik on nii öelda, aga veokoeraspordi rattaalal oleme ilmselt Eestis kõige kõvemad jah,“ muheleb Taivo. Tähelepanuvääriv on see, et mees kasutab oma võistlustest ja kogemustest rääkides alati „meie“ vormi. „Loomulikult, me oleme ju tiim,“ paneb Taivo küsimust imekski.

Eestis harrastatakse veokoeraspordi juba dekaadi jagu, huvilisi on Taivo hinnangul vast sadakond. Et ise ala pildile toomist ergutada, lõi mees omanimelise Facebooki lehe, kus ta peamiselt Kahruti ja enda tegevustest räägibki – võistlustest ja sellega kaasnevatest teemadest.

Kuna haskid on karjaloomad ja vajavad kaaslast kogu aeg kõrvale, olgu siis inimest või teist looma, võeti lisaks Kahrutile veel üks koer, samuti haski, Hilux nimeks. Hilux tuli perre vanemana, mitte kutsikaas, ta on naturilt palju pelglikum kui Kahrut, aga see-eest uudishimulikum. Kui viimase silmadest paistab juba eneseteadlik küpsus ja kange iseloom, siis Hiluxi pilk on pisut ettevaatlikum. Kangilaskite kodu on Hiluxi jaoks juba kolmas, midagi vist tema minevikust on looma psüühikale jälje jätnud. Natuke on temaga küll katsetatud ka võistlusolukordi, aga ta ei tunne end seal nii mugavalt kui Kahrut.

„Ma olen mõelnud, et mingi hetk võiks veel paar koera võtta. Et oleks nagu vanemate koerte paar ja siis teine paar nooremaid,“ mõtiskleb Taivo.

„Võtame haskid, eks,“ sekundeerib noorperemees Rene.

Nissi Trollide maja saab 160 tuhat eurot renoveerimisraha

Maja fassaad loodetakse uuendada hiljemalt 2020. aastaks, finantseering tuleb Leaderi meetmest ja vallaelarvest.

Nissi Trollide nime taga tegutseb tegelikult kaks kooslust: muusikaselts Nissi Trollid ja orkester Nissi Trollid. Nimel, muide, on oma lugu ka. „Nissi Trollid on loodud suuresti endise Nissi valla Norra sõprusvalla Randabergi kaasabil. Kõik esimesed instrumendid saadeti sealt. Tänu täheks abikäe osutamise eest sai organisatsioonile selles nime pandudki,“ selgitab Mari-Liis Simovart, Trollide asjaajaja.

Muusikaselts peab selle aasta sügisel 20. sünnipäeva, orkester loodi veelgi varem – 1995. aastal Tõnu Sal-Salleri juhtimisel. Muusikaseltsis on Turba ja Nissi koolidest pea 40 pilliõpilast ja lasteaedade muusikaringides veel 60 last lisaks, nende muusikalist haridusteed on suunamas 8 õpetajat. Trollides saab õppida erinevaid vask- ja puupuhkpille, viiulit, kitarri, klaverit, löökpille ja soololaulu. Erialaõppe juurde käib kohustuslik solfežo- ja laulutund.

Nissi Trollid ei ole miski eraklik tsunft, sel on kohalikus kogukonnas palju toetajaid ja kaasaelajaid lastevanematest sponsoriteni välja. Näiteks seitsmest Norra sõprusvallast pärit kaasasutajatest sõbrad eesotsas Ivar Atle Fjordheimiga hoiavad tihedat sidet senini. „Ivar Atle Fjordheim on justkui meie patroon. Käib igal aastal meil oma sõpradega külas, osaleme laulupidudel alati koos temaga. Ta on suur Eesti ja

Trollide fänn,“ nendib Mari-Liis.

2004. aastast alates on Trollide käsutada olnud Turbas Tööstuse tänav 1 maja teine korrus kolme klassiruumi ja väikse õpetajate toaga, viimases tuli ruumipuudusel sageli ka tunde anda. Aga kui sügisel alumisel korrusel olev postkontor välja kolis, sai selts needki ruumid kasutamiseks. „Trollid said päris oma kammerisaali, mis muidugi pole veel päris kontsertsaali nägu, aga küll õnnestub meil vajalik pisiremont varsti ära teha. Orkestriproovid juba saalis toimuvad. Esimene õpilaskontsertki on seal juba olnud,“ rõõmustab Mari-Liis.

Suurem remont ootab aga ees maja välisilmet. Hoone fassaad on juba väga väsinud, tuul ulub uhkelt musitseerimisele kaasa. Majal on tarvis toetada ka vundament ning vahetada laudis, ka aknad ja ukseid ootavad väljavahetamist. Selts esitas fassaadi parendamiseks rahataotluse PRIAsse Leaderi meetmesse, millest toetatakse kogukonna toodete ja teenuste arendamist. „Toetust sai taotletud kokku ümmarguselt 160 000 eurot – 60% PRIAst ja 40% katab Saue vald. PRIA otsust pole veel saabunud, küll aga andis Lääne-Harju koostöökoogu hindamiskomisjon projektile positiivse vastuse,“ ütles Mari-Liis.

Trollide maja uues kuues on plaanide kohaselt valmis 2020. aasta lõpuks.

Alustas ohvriabi kriisitelefoni 116 006 – abi saab tasuta ja kolmes keeles

Aasta alguses käivitunud sotsiaalkindlustusameti ohvriabi kriisitelefoni 116 006 annab kiiret abi inimestele, kes on langenud süüteo, hooletuse või halva kohtlemise ohvriks või on kogenud füüsilist, vaimset, majanduslikku või seksuaalset vägivalda. Teenus on helistajale tasuta ning abi on tagatud ööpäevaringselt.

„Tihti ei pöördu inimesed pärast vägivalda või muud halba kohtlemist abi saamiseks politsei poole või ei mõista, et see, kuidas nendega käitatakse, on tegelikkuses vale või keelatud. Sellistel juhtudel aitabki ohvriabi kriisitelefoni, kus ohvrit kuulatakse ja nõustatakse, ta saab sealt informatsiooni enda õiguste ja abisaamise võimaluste kohta,“ ütles sotsiaalkindlustusameti ohvriabi- ja ennetustegevuse osakonna kriisitelefoni juht Mari Tikerpuu.

Ohvriabi kriisitelefoni helistaja võib soovi korral jääda anonüümseks. Abi osutatakse eesti, vene ja inglise keeles.

„Kui helistada ei ole võimalik või kui ei soovi telefoni teel oma murest rääkida, saab pöörduda abi saamiseks ka palunabi.ee lehele, kus ohver saab nõu ja abi küsida veebivestluse kaudu. Ka ohvrite veebinõustamine töötab ööpäevaringselt ja kolmes keeles,“ lüüsi Tikerpuu.

Ehkki iga aastaga suureneb riiklikult ohvriabilt abi saanute hulk, näitavad uuringud ja statistika, et valdav enamik ohvritest siiski ohvriabini ei jõua. 2017. aastal abistas riiklik ohvriabi enam kui 8 000 inimest, lisaks kasutasid sajad abivajajad teenuseid seksuaalvägivalda kriisitelefoni keskustes, naiste tugikeskustes.

„Ööpäevaringne kriisitelefoni telefon ja veebi teel aitab kindlasti enamatel ohvritel jõuda neile vajaliku abini. Eelkõige prognoosime, et ohvriabi kriisitelefoni võib rohkem abi olla peevägivalda ohvritele. Näiteks saavad kannatanud politseipatrulli juuresolekul või pärast nende lahkumist võtta ühendust kriisitelefoni, et saada esmast nõustamist ja leppida kokku kohtumise ohvriabitoetajaga,“ ütles Tikerpuu.

KAILI UUSMAA

sotsiaalkindlustusameti kommunikatsioonijuht

Jaauarils Riisipere kultuurimajas, veebruaris Turba kultuurimajas rändnäitus

"KOSMOSETEHNOLOOGIA MEIE IGAPÄEVAELUS"

Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga tutvustatakse interaktiivse kosmosetehnoloogia teemalisel näitusel satelliite, nende erinevaid rakendusvõimalusi ning kosmoses kasutatavate materjalide ja teenuste jõudmist igapäevaellu.

Näitus koosneb seitsmest huvitavast post-rist, mis rändavad koolist kooli.

SAUEL LINNAS UUS VÄLIJÕULINNAK

Tegemist on võimlemis- ja jõulinnakuga, mis rajati Eesti Olümpiakomitee ja Coca-Cola ühiskonkursi „Liikumine teeb erksaks“ toel, konkursile esitas taotluse Saue Spordikeskus. Projekti ellukutsujate eesmärk oli rajada üle Eesti liikumislinnakuid, mida saaksid vabalt kasutada kõik huvilised üksi, pere või sõpradega. Kokku rajati üle Eesti 12 välijõusaali ja teiste seas on nüüd uus sportimiskoht ka Saue linnas Sarapikus. Võimlemis- ja jõulinnak on lihtsa ülesehitusega, aga võimaldab teha erinevaid harjutusi: keretõsteid, kõhulihase- ja venitusharjutusi

Meistritiitel jagamisele: vasakul Saue Ettevõtjate Liit, paremal Laagri RSK Kuuse 2

Saue valla korvpalli meistritiitel läks jagamisele

15. detsembril toimusid Saue gümnaasiumis Saue valla meistrivõistlused korvpallis. Kui eelmisel aastal osales võistlusel kolm võistkonda, siis sel aastal lausa seitse. Kaks võistkonda nii Saue kui Laagrist ja ühe võistkonnaga olid väljas Tuula, Pällu ja Nissi.

Päev oli täis tasavägiseid mängu ja finaali murdsid end Saue Ettevõtjate Liit ja Laagri RSK Kuuse 2. Seisul 3:3 tabas kooli elektrikatkkestus ja finaali jäi lõpuni pidamata, peakohtuniku otsus oli välja kuulutada 1.2. koha jagamine. Küll õnnestus enne finaali kaasa elada pingelisele 3. koha heitlusele, kus Saue KK alistas Tuula võistkonna lõppskooriga 35:27. Palju õnne võitjatele ja suur tänu kohtunikule Rein Tammik ja sekretariaadile Pille Sabolotni.

1. Saue Ettevõtjate Liit: Risto Kokk, Ivo Uibukant, Jaanus Kormik, Ott Maaten, Jaanis Veinberg, Andres Kaarmann, Sten Toel, Riho Juhanson, Erki Vaikmäe.

1. Laagri RSK Kuuse 2: Timo Kark, Jürgen Org, Hanno Heinpalu, Kalmar Liiv, Taavi Nagel, Alar Valk, Kalev Koitla, Lauri Mühlberg.

3. Saue KK: Reigo Vatsk, Elvis Andersoo, Handro Kõrgesaar, Indrek Raide, Markus Lomann, Sten Põldroos, Rene Viljaste, Antti Hanson, Karmo Hurm.

4. Tuula Dünamo.

5.-7. Pällu küla, Laagri RSK Kuuse 1, Nissi.

TIMO HALLIST

Saue Spordikeskuse projektijuht

MINISTER KÜLASTAS SAUET

Ettevõtlus- ja infotehnoloogiainiister Rene Tammist käis tutvumas Saue vallajuhtidega, Saue noortekeskuse tööga, külastas ettevõtet FinEst Steel ning Saue HOBIZONE'i mudelite ja dronide võistlus- ja treeningkeskust. „Saue Hobizone on põnev spordiklubi, mida veavad noored tehnoloogiahuvilised entusiastid. Minu südameasi on digi- ja tehnoloogiahariduse kättesaadavuse parandamine. Selliste klubide tegevus on imetlusväärne ettevõtmine, sest nii jõuavad üha nooremad robotika ja teiste tehnikaalade juurde,“ nentis Tammist

KULTUURIKALENDER JAANUARIS

AEG	ÜRITUS	TOIMUMISKOHT JA AEG	KORRALDAB	KONTAKTID
01.-31.01	Rändnäitus "Kosmetehnoloogia meie igapäevaelus"	Riisipere kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
08.01-28.02	Kristina Tamm Näitus	Laagri kultuurikeskuse pikk saal	Laagri kultuurikeskus	Tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
15.01.	Emajalapse Hommikuklubi "Beebi ja väikelapse uni"	kell 10.30 Laagri kultuurikeskuses	Laagri kultuurikeskus	Vajalik eelregistreerimine, tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
16.01.	Kino "Õigus õnnele"	Turba kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	http://sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
16.01.	Sefiritoritide valmistamise töötuba	kell 19 Nissi Põhikooli kodunduse klassis	Nissi kultuurikeskus	Vajalik eelregistreerimine eneken.maripuu@sauekultuur.ee, sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
17.01.	Saue Päevakeskuse Reisiklubi	kell 13 Saue Päevakeskuses	Saue Päevakeskus	www.saupeaevakeskus.ee
17.01.	Kernu-Saue talimängud 2019. Male	kell 18.30 Kernu rahvamajas	Kernu rahvamaja	www.omavald.ee/rahvamaja, kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206
18.01.	Kino "Õigus õnnele"	kell 19 Riisipere kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
18.01.	J.Tuuliku jutustuse „Kojusõit“ ainetel etendus „Nässu in memoriam“. Kose näiteselts KIKERDIS "	kell 19 Laagri kultuurikeskuses	Laagri kultuurikeskus, Kose näiteselts Kikerdis	Tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
19.01.	Ansambli Krunks More kontsert	kell 19 Turba kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
20., 27.01 ja 03.02	Laagri Kristliku Koguduse jumalateenistus ja pühapäevakool lastele	kell 12 Laagri kultuurikeskuses	Laagri Kristlik Kogudus	www.laagrikogudus.ee
20. ja 27.01.	Kristluse algkursus ALFA, à la leerikursus	kell 14.30 Laagri kultuurikeskuses	Laagri Kristlik Kogudus	www.laagrikogudus.ee, info@laagrikogudus.ee, tel 5781 3756
21.01.	M.Tabor monoetendus „Hiiu elulilosooivia“	kell 19 Laagri kultuurikeskuses	Laagri kultuurikeskus	VÄLJA MÜÜDUD! Tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
22.01.	Seminar "Dementsusega inimese toetamine"	kell 13 Saue Päevakeskuses (kell 16.15-18.00 tugigrupp dementsusega inimeste lähedastele)	Saue Päevakeskus, Dementsuse Kompetentsikeskus	Nii seminarile kui ka tugigruppi on vajalik eelregistreerimine! Liivi Lents liivilents@sauevald.ee
22.01.	Avalik aruteelu Riisipere halduskeskuse, lasteaia, noortekeskuse ja kultuurikeskuse arenduste teemal	kell 18 Riisipere kultuurimajas	Saue Vallavalitsus	
23.01.	Saue valla MV lauatenнисes	kell 18 Kernu rahvamajas	Saue Spordikeskus	kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206, www.sauespordikeskus.ee
23.01.	Helkurilillede meisterdamise töötuba	kell 18.30 Riisipere kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	Vajalik eelregistreerimine eneken.maripuu@sauekultuur.ee, sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
24.01.	Saue Päevakeskuse Kohvikuklubi	kell 15 Saue Päevakeskuses	Saue Päevakeskus	www.saupeaevakeskus.ee
25.01.	Kino "Võta või jäta"	kell 11 ja 19 Laagri kultuurikeskuses	Laagri kultuurikeskus, Kinobuss, MTÜ Vanamõisa külaselts	Tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
25.01.	Lastefilm "Tim Thaler ehk müüdid naer"	kell 16 Laagri kultuurikeskuses	Laagri kultuurikeskus, Kinobuss, MTÜ Vanamõisa külaselts	Tel 679 6765, laagri@sauekultuur.ee
27.01.	Kohtumine Tanel Talve ja Siim Rikkeriga	kell 15 Ääsmäe Külaplatsi kohvik (kohvik avatud juba kell 14)	Ääsmäe külaselts, Ääsmäe Külaplatsi kohvik	
30.01.	Paberlillede valmistamise õpituba	kell 18.30 Riisipere kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	Vajalik eelregistreerimine, eneken.maripuu@sauekultuur.ee, sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus
31.01.	Saue Päevakeskuse Raamatuklubi	kell 13 Saue Päevakeskuses	Saue Päevakeskus	www.saupeaevakeskus.ee
31.01.	Kernu-Saue talimängud 2019. Kabe	kell 18.30 Kernu rahvamajas		www.omavald.ee/rahvamaja, kpoldaru@gmail.com, tel 521 4206
01.-28.02	Rändnäitus "Kosmetehnoloogia meie igapäevaelus"	Turba kultuurimajas	Nissi kultuurikeskus	sauevald.ee/nissi-kultuurikeskus

Saara Kadak

Lõbus perekond
kinodes 28. detsembrist

Hüüru mõisas 17. jaanuaril kell 19.00
Piletid 5 € ja 3,5 €

25.01.2019
kell 11 ja 19
Piletid: 5 / 4 eur

**VÕTA
VÕI
JÄTA**

Laagri kultuurikeskus, Veskilammi 5
Piletid müügil 30 minutit enne seansi algust kohapeal!

ARVED FRIESE
JUSTUS VON DOHNANYI

tim thaler
ehk müüdid naer

Laagri kultuurikeskuses
25. 01.2019 kell 16
Piletid: 4 / 3 eur

Talvelugu
Nikolai Gogoli ainetel

2. veebruaril 2019
kell 13.00
Turba kultuurimajas
Piletid: 4€/ soodus 3.50€

lisaks Tooni animafilm
Joulupörsas

2. veebruaril 2019
kell 17.00
Riisipere kultuurimajas
Piletid: 4€/ soodus 3.50€

Filmid on eesti keeles.

MÄNGUFILM "PILVEDE ALL... HELIAS ODE" TEEJALATE UUS KINO FILM

ÕIGUS ÕNNELE

EVA PÜSSA

16. jaanuaril 2019 kell 19.00
Turba kultuurimajas

18. jaanuaril 2019 kell 19.00
Riisipere kultuurimajas
Piletid 5€ / soodus 3.50€

MIDA TEEKSID SINI 10 MILJONI EUROGA?

TALVEPINKS
SAUE NOORTEKESKUSES
09.VEEBRUAR KELL 10:00

REGISTREERIMISEKS SAADA OMA NIMI
JA SÜNNIAASTA HOBIPIINKS@MAIL.COM
ÜRITUS ON TASUTA, PARIMATELE AOHINNAD

SAUE GYMNASIUM

Helkurilillede meisterdamise
õpituba

23.jaanuaril kell 18.30
Riisipere kultuurimajas

Juhendaja Signe Kensap
osavõtutasu 10€

registreeri:
eneken.maripuu@sauekultuur.ee

Kristluse algkursus ALFA
à la leerikursus

Alates 20. jaanuarist 14:30

Laagri Kultuurikeskuses
Veskitammi 8

info@laagrikogudus.ee
57813756
Osalustasuta!

laagrikogudus.ee
laagri kogudus

NELJAPÄEVAL, 7. veebruaril 2019
kell 18.00

SAUE VALLA KERNU RAHVAMAJAS MEISTRIVÕISTLUSED KABES

Vajalik eelregistreerimine

Tutvu kindlasti ka juhendiga!

Juhend leitav veebiaadressil
www.sauespordikeskus.ee

Oralemine tasuta.

Lisainfo võistluse kohta Kajo Põldaru, 5214206, kpoldaru@gmail.com

Korraldab: Saue Spordikeskus

Kohtumisõhtu TANEL TALVE ja SIIM RIKKERIGA

27. jaanuaril 2019.a
15:00
Ääsmäe Külalatsi kohvikus
Kohvik on avatud alates 14:00

Tule arutame koos külaelu arendamise teemal!

Lisaks tuleb juttu reisisest ja motomatkamisest, teletööst ja Riigikogust, vahele mängime lõõtsamuusikat mille järgi saab nii kaasa laulda kui jalga keerutada.

NÄSSU IN MEMORIAM

J. Tuuliku jutustuse „Kojusõit“ dramatiseering

LAAGRI KULTUURIKESKUS

18. JAANUAR 2019
KELL 19:00

KOSE NÄITESELTS „KIKERDIS“

OSADES: ANDRES ÖIS, ASTRID LUHTI, OYEN ANDRESEN, MARITIN HEDAS, KATRIIN KIRSEPUU, BRISTEL KOOK, ALIAS, MELIKE VEINBERG, KATRIN LILLEBERG, ELLEN SALLIPÕLD, HELIINA ALVER, PEREKOND KOOK, VILJU ALJAS

dramatiseering, lavastaja: MAIE MATVEI
lavastaja abiline: RÄÄRI - LIIS SALLIPÕLD, lavakujundus: SVEN ANDRESEN, kostüümid: ASTRID LUHTI, valgus ja heli: KRISTJAN RÄÄRI, KARDO LUHTI, helitöötlus, plakad, kass: PEEP AEDVIIR, muusika: ANTO SIIMSON, MARKO MATVEI

PILET: 5.-/3.-

Reedel, 1.veebruaril 2019

Laagri ujulas

SAUE VALLA MEISTRIVÕISTLUSED UJUMISES

Vajalik eelregistreerimine kuni 30. jaanuarini 2019 e-posti teel: timo.hallist@sauespordikeskus.ee

Võistluse algus: Lastele ja noortele - kell 15.30
Distantsid vastavalt vanusele 25-100 m vabalt ujumine
Täiskasvanutele - kell 19.00
Distantsid vastavalt vanusele 25-100 m vabalt ujumine

Võistlustel osalemine on tasuta

Tutvu kindlasti ka juhendiga:
www.sauespordikeskus.ee

Lisainfo Timo Hallist +3725222805
Korraldab Saue Spordikeskus

27. veebruaril kell 19
Saue Kontserdisaalis
Nurmesalu 9, Saue linn

Piletite broneerimine
info@sauheuhvikus.ee
tel 5234339

SÜDAME SOSIN
TUKS-TUKS, KUNI ONGI TUKSIS

Lisainfo võistluse kohta
Kajo Põldaru, 5214206,
kpoldaru@gmail.com

Juhend leitav veebiaadressil
www.sauespordikeskus.ee

KOLMAPÄEVAL, 23. jaanuari 2019 kell 18.00

SAUE VALLA MEISTRIVÕISTLUSED LAUATENNISES

Osalemine tasuta.

Vajalik eelregistreerimine Tutvu kindlasti ka juhendiga!

Lisainfo võistluse kohta
Kajo Põldaru, 5214206,
kpoldaru@gmail.com

Juhend leitav veebiaadressil
www.sauespordikeskus.ee

Korraldab: Saue Spordikeskus

LAAGRI KRISTLIK KOGUDUS

Pühapäeviti kell 12:00
Veskitammi 8

JUMALATEENISTUSED PÜHAPÄEVAKOOL LASTELE

TERE TULEMAST!

Lisainfo:
WWW.LAAGRIKOGUDUS.EE

NISSI KULTUURIKESKUS

Nissi Kultuurikeskus tänab kogutud annetuse eest **Seve Ehituse töötajaid ja Seve Ehituse ASI.** Raha koguti Turba ja Riisipere laste ning noorte pärliloomade meisterdamise töötoa materjalide soetamiseks.

Krunks More

Astra Merivee (laul, flööt) • Ellis Loik (laul)
Marten-Ingmar Merivee (kitarr, tromboon)
Marit Suikk (akordion) • Sander Aasaväli (trummid)
Teno Kongi (tromboon, klahvpillid)
• Emil Erastus (kontrabass/basskitarr)

Krunks More koosneb noortest muusikutest, keda ühendab soov luua hingest tulevaid eestikeelseid omaloomingut.

L 19. jaanuar kell 19 Turba kultuurimaja

Piletid hinnaga hinnaga 10 EUR (8 EUR) müügil Turba ja Riisipere kultuurimajades, lillepoodides ja Turba raamatukogus.
Piletid hinnaga 12 EUR

www.krunksmore.ee

LAAGRI LASTEAED

Tähelepanu hea Laagri Lasteaia vilistlane!

Lasteaed saab 27. jaanuaril 50-aastaseks. Selle tähtpäeva auks kaunistatakse lasteaia saali aken õuest Facebooki seinaks.

Ootame, et koguksid kokku sinuga ühel aastal lõpetanud, teeksid pildi kaaslastega ja postitaksid selle Laagri Lasteaia juubeli FB fotoseinale.

PALJU ÕNNE LAAGRI LASTEAEDI!

HAAPSALU VEEKESKUSE KÜLASTUS

NISSI PIIRKONNA EAKATELE TOIMUB 23. JAANUARIL 2019

VÄLJASÕIT

RIISIPERE KULTUURIMAJA EEST 11.00
TURBA KAUPLUSE EEST 11.10

Hind 5 eurot (pilet + transport)

Ootame aktiivset osavõttu!

SAUE KRISTLIK VABAKOGUDUS

JUMALATEENISTUSED SAUE KIRIKUS JAANUAR 2019

20. jaanuar kell 13.00
Teenistust juhatab Erki Kuld
Piibliteksti loeb Siiri Ervald
Jutlustab ja teenib muusikaga perekond Blowers

27. jaanuar kell 13.00
Teenistust juhatab ja jutlustab Erki Kuld
Muusikaga teenid Andrus Vaiklo ja piibliteksti loeb Marika Malein-Vaiklo
Palve- ja osadustund kolmapäeviti kell 18.

Täna 30 aastat tagasi...

15. jaanuaril 2019 kell 19.00
Keila Kultuurikeskuse suures saalis:

Keila Konservatiivide klubis on külas
president Arnold Rüütel

Sissepääs vaba! Olete oodatud!

SAUE NOORTEKESKUS

ÖÖMATK 15
MATKATES VABARIIGI AASTAPÄEVALE

23.VEEBRUARI ÖÖSEL
INFO JA REGISTREERIMINE:
SAUE NOORTEKESKUS
ULLAR.POLD@GMAIL.COM
51939322

TEE OMA VALIK „SAUE VALLA AASTA TEGU 2018“ NOMINENTIDE HULGAST

1. Haiba ja Riisipere külade vahelise kruusakattega maanteele mustkatte panemine
2. Rahvaliikumine Vatsla küla kaitseks Harku karjääri laiendamise peatamiseks
3. Saue valla suur- ja vähekindlustatud peredest 70 lapsele koolikoti ja spordijalatsite kinkimine ja 60 Saue valla lapsele jõuluringi tegemine hooldustöötajate ja MTÜ Proovime vähemalt koostöös
4. Raigo Piilbergi poolt Turba ajaloo uurimine ja süstematiseerimine, artiklite kirjutamine ning tema loeng „Turba aleviku kroonika“
5. Marianne Nõmmsalu rajatud loodusrada Saue tammikus kingitusena Eesti Vabariigile 100. ja Saue linnale 25. sünnipäevaks
6. Saue valla gümnaasiumi lepingu allkirjastamine Haridus- ja Teadusministeeriumiga
7. Pärnu maanteele maa-aluse Veskitammi jalakäijate tunneli ehitamine, mis muudab maantee ületamise ohutumaks
8. Uue Laagri tervisekeskuse valmimine
9. Saue linna 25. sünnipäeval Saue Toidutänavana korraldamine
10. Meie kaupluse rajamine Ääsmäele
11. Uued „jutukad“ bussipaviljonid üle valla
12. Jõgisoo seltsimajja rajatud maaküte
13. Laagri kõrval asuva uue Veskimöldre 2 elurajooni kommunikatsioonide ja infrastruktuuri rajamine
14. Porikuu festivali korraldamine
15. Barokkansambli Corelli Consort kontserdisarja „Eesti mõisad“ lõppkontsert Ruila mõisas, mille tulude eest soetati koolile väikekanded

Hääletada saab läbi Saue valla Facebooki ja Saue valla kodulehe ning vallamajas, teeninduskeskuses ja raamatukogudes. Hääletamine kestab 3. jaanuarist 1. veebruarini. Võitja kuulutatakse välja Eesti Vabariigi aastapäeva peol 22. veebruaril.

KUULUTUSED

TEENUS

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Teostame puude tervisliku seisundi hindamist. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Rassmer Ehitus OÜ teeb kiirelt ja kvaliteetselt ehitus ja remonditöid. Firma põhieesmärgiks on pakkuda kliendile ehituslaseid lahendusijate taskukohasemaid hindu. Vaata kodulehte plaadipoisid.eu või helista tel 56822561.

Fekaalivedu, kogumiskaevude tühjendus! Helista ja küsi pakkumist. Tel 53 468 430

Kaubiku rent al 35 EUR päev. Veeteenus 80 senti km. Tel: 53060739. www.revalrent.ee

VEOTEENUS väikekaubikuga (kaubik 5m³; 1000kg + tenthagis 6m³; 510kg). Ka nädalavahetusel. Kuulutus ei vanane! Tel. 59040027; veoteenus@suhtlus.ee

POTTSEPATÖÖD. Ahjud, pliivid, soemüürid. Tel 56 500 162. Oman kutsetunnistust.

ARBORISTI TEENUSED. Ohtlike puude raie, puude hooldusloikus, hekkide hooldus, kändude freesimine, raieteenus, võsaniitmine, puude istutamine. WWW.PUUKIRURG.EE, info@puukirurg.ee, 3725057786.

Puulangetus ja -hooldus kvaliteetselt ning turvaliselt. Tel 51979229, www.hbhaljastus.ee

Teostame ehitustöid, siseviimistlust, plaatimine ja üldehitustöid. Tel 53728382.

KINNISVARA

Noor ja kasvav pere otsib krundi/elamumaa (min 1 ha), kuhu rajada oma tulevane kodu. Tel: 581 871 42.

Soovin osta garaaži Saue linnas. Võib olla ka remonti vajav. Tel: 56675000, lavepak@gmail.com.

OST/MÜÜK

Soovin osta omaaegse Tarbeklaasi ja Juveelite-hase tooteid, nahkköites raamatuid, Eesti kunstnike töid (maal, graafika, kujud), postkaardid, märgid. Võib pakkuda ka muid vanu esemeid. Tel 5176412.

Müüa mett 7,50 eur/kg. Tellides vähemalt 3 kg on kojutoomine Laagris ja Saue linnas tasuta. Tellimine tel:53410200, e-mailil:mesindustalu@gmail.com; kodulehel:www.mesindustalu.ee

Müüa kvaliteetselt kodulindude täissööta (tibudele, noorkanadele, munevatele kanadele). Samas müüa noori munemist alustanud kanu (10eur tk). 5km Keilast Saue vallas. Täiendav info 5860 5858.

Auto Ost. Ostan igas seisukorras sõiduautosid ja kaubikuid ka remonti vajavaid. Tel 53654085, skampus@online.ee

Pakume Eestis toodetud kvaliteetselt puitbrikket ja pelletit. Müüme ka väikseid koguseid. Info 55597572

Meilt saab taas tellida kartulit, köögivilju ja mett! Tellimusi võtame vastu igapäevaselt. Tellimiseks ja lisainfo saamiseks helistage TEL 58652190.

TÖÖ

Keila Kooli algkoolimaja söökla pakub täiskohaga tööd kokale ja koka abile ja alates jaanuarist osalise tööajaga tööd nõudepesijale (masinpesu). Info tel 505 4920

Pakun tööd koristajale kauplus-laos Saue, koristamisgraafik on 4x kuus. Lisainfo 5187720 või kcpuhaastusteenindus@gmail.com

MUU

Hispaania keel. Kutsume Teid hispaania keele kursustele reedeti Saue Noortekeskuse ruumides. Info ja registreerimine a.s.wesman@gmail.com

Hinged rändavad Linnutee taha, kurb on neil, kes jäävad maha.

Kallist onutütar

TIIU ALLISTET (HÄRMATALI)

mälestavad tädi poeg Valdeko perega.

Sündinud 24. aprillil 1948 (Inglismaal)
Surnud 31. detsember 2018 (Tallinnas)

Saue Male- ja Kabeklubi
avaldab sügavat kaastunnet

VALJO RATTASEPA

omastele, tema surma puhul.

Mälestame kauaaegset head naabrit

MEELIS KARU

ja avaldame kaastunnet lähedastele.

Laagri, Kuuse tn 22 korteriühistu

AS Eesti
Keskkonnateenus
võtab tööle
C-KATEGORIA AUTOJUHTE.

Helistada telefonil
50 26 216.

Koriks-Fiiber OÜ pakub tööd
kõrgsurvevärvijale ja klaasplasti lamineerijale

Kõrgsurvevärvija töö kirjeldus:

- erinevate vormide värvimine
- seadmete hooldamine ja korrashoid
- vormide hooldamine

Klaasplasti lamineerija töö kirjeldus:

- Klaasplastist toodete lamineerimine

Nõudmised kandidaadile:

- kohusetunne
- eesti keele valdamine suhtlustasandil
- hea rutiinitaluvus
- hea tehniline mõtlemine

Ettevõtte pakub:

- stabiilset tööd aastaringiselt
- sõbralikku kollektiivi
- konkurentsivõimelist töötasu
- kaasaegset töökeskkonda
- väljaõpet kohapeal

Kontakt:

Telefon: 56 508 976 • E-post: markus@koriks.ee
Aadress: Sooja 6, Saue

Äkki katkes Sul elulõng,
hella mälestust me sinust hoiaime

Sügav kaastunne perele kalli
ema ja abikaasa

LÕIVE TÄRNI

kaotuse puhul.

Mälestavad Tuula küla elanikud.

Avaldame kaastunnet
Sild Antsule abikaasa

HELVE

surma puhul.

Kuuse tn 41 KÜ elanikud.

KUNDALINI JOOGA

TUNNID & KURSUSED
SAUEL & LAAGRIS

Kundalini jooga on iidne tehnika, mis tasakaalustab keha, meele ja hinge ning aitab luua terve, rõõmsa ja teadliku elu! Joogatundides kasutame erinevaid keha- ja käteasendeid, hingamistehnikaid ja kehalukke. Harjutame mediteerimist ja sügavat lõdvestumist ning laulame vägega mantraid. Oled oodatud kogema!

www.simran.ee
raili@simran.ee
+372 5253753

- Ebaseaduslike ehitiste seadustamine
- Kasutusluba
- Muudatusprojektid
- Auditid
- Detailplaneeringud
- Kontrollmöödistused

EHITUS DOKUMENT

+372 5699 3014

info@ehitusdokument.ee

www.ehitusdokument.ee

Otsime enda meeskonda PUHASTUSTEENINDAJAID JA MAJAHOIDJAJAID

TÖÖÜLESANDED:

- Puhastusteenindaja tööks on erinevate töö- ja elukeskkondade puhastamine ja hooldamine.
- Majahoidja tööks on hoonete ümbruse heakorrastamine ja korrashoidmine.

NÕUDED KANDIDAADILE

- Valmidus füüsiliseks tööks ja rohkeks liikumiseks

OMALT POOLT PAKUME

- Head ja stabiilset töötasu
- Kaasaegseid töövahendeid

- Paindlikku töögraafikut, võimalusel töötamist osalise tööajaga
- Tasuta täiendkoolitusi
- Lisapuhkust

LISAINFORMATSIOON

Tööle asumise aeg esimesel võimalusel

- Lisainfo puhastustööde juhilt e-maili hiie@keilavesi.ee, tel. 514 7940
- Töökohad asuvad Keila linnas
- Töö sobib ka pensionäridele
- Oodatud on ka lisatöö otsijad ja eritööde oskajad

SW/ Standwood Quality from nature

TOOTMISTÖÖLINE

Ootame Sind tööle keskkonnasõbralikku ettevõttes!

Tule ja avasta uued võimalused tootmisettevõttes kas - puidutöölise, staabeldaja, komplekteerija, vastuvõtja, sorteerija ametikohal

Oled oodatud kandideerima, kui:

- Sind iseloomustab töökus, täpsus ja lojaalsus
- Sul on tehniline taiplikkus
- Sa valdad eesti ja vene keelt suhtlustasandil

Ettevõtte pakub:

- Konkurentsivõimelist töötasu
- Peame tähtsaks mitte ainult seda, mida saavutati, vaid ka seda, kuidas saavutati
- Pöörame palju tähelepanu töökeskkonna ohutusele ja headele töötingimustele

Kandideerimiseks saada oma CV märgusõnaga "Tootmistööline" e-mailil personal@standwood.com Lisainfo telefonil 5541628

SAUE AUTO

Pakume tööd AUTOJUHILE

NÕUDMISED KANDIDAADILE:

- CE kategooria juhiluba
- Ausus ja kohusetundlikkus
- Kehtiv autojuhi ametikoolitus

Saue Auto AS: Tule 33, Saue
Telefon +37259182220
tiina@saue-auto.ee

Nõueteenustades elu

KÕIK MATUSETEENUSED KEILAS

Eesti soodsaim tuhatsumatus, kabel, peielaud, ööpäevaringne lahkunu transport

Memoris
Krematoorium ja matusebüroo

Keila Pargi 30 • TASUTA LÜHINUMBER 16200 • www.memoris.ee

FinRes OÜ Keilas otsib oma meeskonda kohusetundlikku

VEOAUTOJUHTI

Skandinaavia tööle.

Pakume kaasagset tehnikat, meeldivat meeskonda ja konkurentsivõimelist palka. Tööle asumine jaanuaris 2019. Huvi korral saada oma lühikirjeldus ja andmed finres@finres.ee või helista +372 516 7758

Baltic Restaurants on suuremaid toitlustusvaldkonna ettevõtteid Baltimaades omades Eestis ja Lätis kokku üle 170 toitlustuskoha ja pakkudes tööd ligi 1100 inimesele. Ettevõtte on toitlustamise kogemust üle 20 aasta. Ettevõtte osaleb pere- ja töötajasõbraliku määrgise taotlemise programmis.

Pakume tööd Saue vallas, Saue ja Laagris

KOKALE
TOITLUSTUSTEENINDAJALE
KÖÖGI ABITÖÖLISELE

Ootame oma meeskonda tegusaid ja rõõmsameelseid abilisid!

Töö sobib igas vanuses töökale inimesele!

- Tööaeg E-R, vabad nädalavahetused ja riigipühad
- Soodne lõunasöök
- Stabiilne, õigeaegne ja ametlik tasu
- Tööriided ja -jalatsid

Rohkem infot telefonil 55670736 Julia või kirjuta personal.est@balticrest.com

Baltic Restaurants   Take Off

Frens Catering

Maitseelamus vaid mõne hiirekliki kaugusel

www.pood.frens.ee

OÜ SINITIVIK GRUPP

Teostame vaipade puhastust villa, sünteetiliste, kaltsu ja narmasvaipadele. Transport uksest ukseni tasuta! 55 917 562

Uusaastapeod ja pidulikud sündmused Kernu mõisas!

- pidurüüs mõisa saalid
- pidulikud õhtusöögid
- suupiste- ja kohvilauamenüüd
- majutus koos hommikusöögiga
- abi korraldamisel

Mõisast leiab ruumid seminaride, koosolekute pidamiseks ning perekondlike tähtpäevade tähistamiseks.

kernumois@kernumois.ee, tel: 511 2424
Facebook.com/Kernumanor www.kernumois.ee
Kohatu küla, Saue vald, Harjumaa

KAARDID ENNUSTAVAD

Tel 900 1727 • 24 h

Hind 1,09 €/min
Sooduspakkumine: www.ennustus.ee
Kätelt ennustamine veebis: www.hiromantia.eu

Salu Kool otsib oma meeskonda

Toimetulekuklassi klassiõpetajat (1,0 kohta)

Tööleasumine esimesel võimalusel. Salu Koolis õpivad raske ja sügava puudega lapsed ning noored. Asume Saue vallas. Pakume: töökohta looduskauis kohas, väikest ja kokkuhoidvat kollektiivi, täiendkoolituste võimalust, tööl käimiseks sõidukompensatsiooni ning tervise edendamiseks treeningute kompensatsiooni.

CV palume saata aadressil kool@salukool.ee. Lisaküsimuste korral võib saata e-kirja või helistada tel 608 8618.

Saue arvutiremont

Tööaeg: kell 8-20
Tel. 562 10720 (Janek)

JOHANSON & PARTNER

RAAMATUPIDAMISTEENUS:
Äriühingute ja KÜ-de raamatupidamine, KÜ revidenditeenus, nõustamine

Kontakt: liis@johansonpartner.ee
www.johansonpartner.ee

SAMI

Masinaehitus ettevõtte Sami AS võtab tööle:

- Keevitusroboti operatori
- Laserlõikepingi operatori
- Tootmiseadmete remondilukksepa
- CNC trei- ja freesikeskuse operatori
- Keevitajad
- Töödejuhataja (Valga)

Täiendav info ja kandideerimine:
• Telefonil 5197 6863
• e-posti aadressil: sami@sami.ee

Address: Tule 20, Saue linn 76505, Saue vald
WWW.SAMI.EE

Saue Vallavarahaldus võtab Saue kooli tööle tubli ja sõbraliku PUHASTUSTEENINDAJA

Võimalik töötada ka osalise tööajaga

Täiendav info

- telefon 659 6519, Diana
- info@sauevarahaldus.ee

KIIRE

KATLAD JA KÜTTESÜSTEEMID

HOOLDUS • REMONT
MÜÜK • PAIGALDUS

- PELLETIKATLAD
- PELLETIPÕLETID
- SOOJUSPUMBAD
- GAASIKATLAD
- RADIAATORID
- PÖRANDAKÜTE

kyte.ee tel. 6776600
Kalda 7B, Tallinn, info@kyte.ee

-0% Jaanuarikuu head hinnad!

Keila Tarbijate Ühistu kliendikaardiga

Saue Kaubakeskus
Kpl. Turba
Kpl. Nissi
Kpl. Laitse

<p>CIF Lemon puhastuskreem 300 g</p> <p>-24%</p> <p>1,65 € 1,25 € 4,17 €/kg</p>	<p>Regina Super Clean majap. paber</p> <p>-21%</p> <p>2,99 € 2,35 €</p>	<p>Vilma ülepannkoogijahu 500 g</p> <p>-30%</p> <p>1,35 € 0,95 € 1,90 €/kg</p>	<p>Klassikaline ahjukana Tallegg</p> <p>-28%</p> <p>4,19 €/kg 2,99 €/kg</p>	<p>Wokisegu 400 g Härmavili</p> <p>-30%</p> <p>1,29 € 0,90 € 2,25 €/kg</p>	<p>Isa peenleib 350 g</p> <p>-32%</p> <p>0,57 € 0,39 € 1,11 €/kg</p>
--	--	--	--	---	---

Ja veel palju häid pakkumisi kauplustes kohapeal www.keilaty.ee

ÜÜRILE ANDA ÄRIPINNAD. SOBIVAD IDEAASELT LAOKS JA TOOTMISEKS. HEAS KORRAS TOOTMISPINNAD SUURUSEGA 2000 m².

- elektrivõimsust kuni 700A
- kõrgus 6 m
- 5t telfer
- keskküte
- suletud territoorium

HUVI KORRAL PALUN HELISTA JA KÜSI LISA!
Ivar Peedu / Tel: 50 32 278
E-mail: ivar@finesteel.ee

Eve Sassi / Tel: 56606617
E-mail: eve.sassi@saueept.ee

Vajadusel pakume lisaks kaasaegseid kontori- ja olmeruume suurusega kuni 160 m².

TEHNIKAKESKUS.EE
müük • hooldus • remont • rent

Toome Sinu muruniiduki, murutraktori ja trimmeri ise hooldusesse!

HOOLDUS-KAMPAANIA

Saue vallas edasi-tagasi transport alates **10 EUR**
Kampaaniainfo: tel: 51 900 402
www.tehnikakeskus.ee

PAKUME TÖÖD LAOTÖÖTAJALE!

TÖÖ KIRJELDUS ► Kaupade vastuvõtmine, mahalaadimine, komplekteerimine, pakkimine ja väljastamine.
Töö toimub kahes vahetuses: E-R 6.30 – 15:00 / 11:30 – 20:00, nädalavahetus vaba. Töökoht: Linamäe 6, Tänassilma küla, Saku vald, Harjumaa

NÕUDMISED KANDIDAADILE ► Tõstukiga töötamise kogemus, hea füüsiline vorm, loogiline mõtlemine. Otsime kolleegi, kes on koostööaldis meeskonnatöötaja, julge, rõõmsameelne, energiline ja abivalmis. Nõutav eesti keele oskus suhtlustasandil.

ETTEVÕTE PAKUB ► Aastaringset sooja ja puhast ladu, huvitavat tööd, konkurentsivõimelist palka, positiivset töökeskkonda, sporditoetust, lisapuhkust ja ettevõttesiseseid ühisüritusi. Staažikatele töötajatele eripreemiad. Ettevõtte hea töökeskkonna toetamiseks toimuvad tervisekontrollid.

Meie meeskond on pühendunud, sõbralik ja abivalmis.

Palun saatke oma CV aadressil info.ee@antalis.com või helistage 53 04 2223

ANTALIS AS | PABERID | REKLAAMMATERJALID | PAKKELAHENDUSED

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

28.VEEBRUAR ALATES 10.00 SAUE PÄEVAKESKUSES

15.VEEBRUAR ALATES 10.00 TURBA KULTUURIMAJAS

Etteregistreerimine tel. 5323 2454
*kuivasilmatest *silmarõhu mõõtmine *optilised päikesepriidid

Silmade kontroll 15€, prilliootjale TASUTA

Kas sinu kodu on ametlikult kasutus-kõlblik?

- Kasutusluba kinnitab, et hoone on kasutamiseks ohutu
- Kasutuslota hoone müük pangalaenu abil on kaheldav
- Kindlustusseltsid võivad keelduda kindlustusjuhtudel hüvitiste välja maksmisest
- Kohalikul omavalitsusel on õigus kasutusloata hoone omanikku trahvida

PROJEKTI BÜROO

Võta ühendust
www.projektiburoo.ee
info@projektiburoo.ee
+372 513 7017

- Taotleme kasutuslube
- Seadustame ebaseaduslikke ehitisi
- Koostame muudatusprojekte
- Teostame tuleohutuse auditit
- Teostame elektripaigalduse auditit
- Teostame ehitise auditit